

CONTRA

nr 4 1981 årg 7 5:-

hos mamma
-eller på dagis?

MASSMEDIA

CONTRA

För frihet — mot socialism

oberoende borgerlig tidskrift
ISSN 0347-6472
Contra-Tryck, Stockholm 1981

Utgivning

Contra utkommer med sex nummer per år. Nästa nummer utkommer i augusti.

Ansvarig utgivare

Christer Arkefors
Ställföreträdande ansvarig utgivare:
Benny Rung

Adresser

Box 6082, 102 32 Stockholm.
Telefon 08-39 66 81. Vi har ingen
fast telefontid. Telefonsvarare är in-
kopplad när redaktionen är obeman-
nad.
Box 426, 701 06 Örebro.

Prenumeration

32 kronor per år.
Postgiro 85 95 89-4.
Bankgiro 261-2638.

Finland:

32 mark per år.
Finländskt postgiro 1125 82-9.

Norge:

40 norska kronor per år.
Norskt postgiro 1 99 82 77.

Redaktion

Claes Almgren
Christer Arkefors
Carl G. Holm
Géza Mólnár
Benny Rung

Övriga medarbetare

Robert Ask, Anders Fjällström, Donald
Jansson, Bertil Lindblom, Åke Malm-
quist, Roger Söderqvist och Alvar
Wallentin.

Utlandskorrespondenter:

Allan C. Brownfeld, Washington.
Harry Jones, London.
Robert Champlin, Toronto.
Per Danielsen, Oslo.

För ej signerat material svarar redak-
tionen.

Presslagd 1981-06-09

CONTRA-NYTT

Contra räddad, tills vidare

Som vi kunde berätta i förra numret av Contra var tidskriftens existens allvarligt hotad. Men vår vädjan om stöd hos läsekretsen har gett gott gensvar. Vi kan redan efter fyra veckor konstatera att Contras existens är räddad. På fyra veckor fick Contra in cirka 14.000:- (utöver ordinarie intäkter). Det är en god bit på väg mot de 40.000:- som behövdes. Och tillräckligt för att lösa de akuta problemen. Många hundra prenumeranter har bidragit med en extra femtiolapp eller hundralapp. Vi uppskattar särskilt bredden i stödet — den stora mängden bidrag som tillsammans gett en ansevärd summa. Nu är det emellertid viktigt att det inte var fråga om en kraftsamling som följs av stiltje. Vi behöver fortsatt stöd för att utveckla verksamheten. De som inte gav ett bidrag förra gången har chansen nu — i förvisning om att Contra kommer att överleva. Och kom ihåg att det för Contras ekonomi är lika hälsosamt att vi får minska på våra lager som att vi får bidrag — hur vore det att ge bort en Contra-bok eller en skiva nästa gång Du ska ge någon en present. Den varar längre än en blomma eller en chokladask!

Rabattmärken

Postens rabattmärken är ett utmärkt medel för den som vill ge Contra ekonomiskt stöd. Contra kan tillgodogöra sig mer i stöd än vad det kostar givaren! Det är alltså osedvanligt väl använda pengar att se till att köpa ut maximalt antal rabattmärken och sedan skänka överblivna märken till Contra.

Solzjenitsyn kommer på Contra!

Contra har nyligen slutit avtal med Alexander Solzjenitsyn om utgivningen av hans senaste bok på svenska. Boken heter *Västerlandets misstag*, och vi hoppas kunna ha boken ute under slutet av innevarande år.

Sälj lösnummer av Contra! Är det inte dags att sätta igång försäljning av Contra hemma på torget eller utanför "Systemet". Vi lämnar tidningar i kommission (mot redovisning i efterhand) och ger bra provision. Hör av Dig till redaktionen!

Rykande färsk är boken *Uppmarschen*, skriven av Hans Graf Huyn. På annan plats i detta nummer ger vi en introduktion till boken. Kan beställas från Contra förlag för 57:- plus porto.

Nya Contra-projekt

Kartor med åtta olika självhäftande klistertiketter.
Alexander Solzjenitsyns bok *Västerlandets misstag*.
En bok av Rune Andersson om det svenska välfärdssamhället.

Våra källor

Här skall vi kortfattat presentera ytterligare källor som vi använder oss av för att finna information om utvecklingen i utlandet.

Soviet Analyst är en specialtidskrift som kommenterar utvecklingen i Sovjetunionen, och i viss utsträckning satellitstaterna. Redaktör är Iain Elliot. Tidskriften utkommer var fjortonde dag och innehåller åtta sidor i A4-format. Till medlemmarna i redaktionsrådet hör bl a Robert Conquest och Brian Crozier, två välkända brittiska experter på sovjetiska frågor. Tidningen tillhör den långa rad av specialiserade brittiska publikationer som vi kommer att beröra här framöver. Adressen är *Soviet Analyst*, P O Box 39, Richmond, Surrey, England. En årsprenumeration kostar 40 £, men det finns bl a studentrabatt.

Uppmarschen

Uppmarschen heter Contras nya bok om Sovjets offensiva planer mot Väst. I följande artikel behandlas ett av bokens teman: Terrorismen. Boken är i många delar jämförbar med John Barrons bok om KGB: Lika spännande och lika oroande.

Sovjet och terroristerna

Moskva reagerade anmärkningsvärt hårt på den italienske socialistiske presidenten Pertinis och den amerikanske utrikesministern Haigs uttalanden att den sovjetiska underrättelsetjänsten KGB står bakom den internationella terrorismen. Denna reaktion behöver inte överraska någon, eftersom det hör till den sovjetiska politiken att förneka bevisade fakta och försöka framställa dem i ett annat ljus. Men Pertini och Haig har inte byggt sina anklagelser på lösan sand.

I maj 1980 sköt palestinska terrorister sex judiska nybyggare. En av mördarna, den 32-årige Adnan Jaber, kunde gripas och befinner sig fn i det israeliska militärfängelset i Hebron. Han avslöjade att han innan han tillsammans med 21 andra frivilliga från olika palestinska organisationer i Libanon och Syrien, sattes in i angreppet, så utbildades han i Sovjetunionen, straxt utanför Moskva, under sex månader i ett läger som drevs av KGB och utbildade personer för "specialuppdrag".

Den 19 februari 1980 greps i Turin en regional ledare för de Röda brigaderna. Han var 28 år och hette Patrizio Peci. Han hörde till den fem man starka "Militärstrategiska ledningen" för organisationen. Han erkände enligt förhörprotokollen att chefen för "ledningen", Mario Moretti, var den som planerat och förberett bortförandet och senare mordet på före premiärministern Aldo Moro den 16 mars 1978. Innan dess var Moretti i maj 1977 på överläggningar i Tjeckoslovakien. Därifrån reste han till Libanon och återvände därifrån med en vapenarsenal som bl a bestod av sovjetiska Kalsjnikov-karbiner och tjeckoslovakiska "Skorpion". Med sådana vapen mördades såväl Moro som de vid bortförandet dödade fyra livvakterna.

Andra förebilder

Sedan mordet på den ukrainske nationalistledaren Simon Petlura i Paris 1926 är det känt att den sovjetiska underrättelsetjänsten har en avdelning för "speciella uppdrag", som mord, kidnappningar och sabotage. Idag är "Avdelning V" inom KGB ansvarigt för detta. För att inte sätta Brezjnevs avspänningspolitik i fara fick avdelningen 1969 stränga order om att terroraktioner i utlandet skulle kamoufleras noga och uteslutande genomföras av utlänningar, för att inte belasta Sovjet direkt med sådana operationer.

Efter avhoppet i Paris av den tidigare officeren i DGI, Orlando Castro Hidalgo, är det också känt att DGI sedan 1970 är underordnat KGB och att det vid DGI:s central i Havanna finns en sovjetisk förbindelsestab

under ledning av KGB-generalmajoren Viktor Simenov. För utbildning av terrorister och sabotörer, som av DGI enbart värvas bland anarkister och trotskister, hade överste Kotsjerkin ansvaret.

På liknande sätt som den kubanska underrättelsetjänsten arbetar de östeuropeiska organisationerna. Den tjeckiske generalen Jan Sejna, hans landsman Ladislav Bittmann eller ungern László Szabó har avslöjat detaljer. KGB använder allt oftare som kamouflage "högerextremistiska" grupperingar och symboler. Målsättningen är att undergräva västerlandet. Som exempel kan Karl-Heinz Hoffmanns grupp i Västtyskland nämnas. Hoffmann fick tillsammans med 16 andra män sin terroristutbildning i närheten av Beirut, under kontroll av den Palestinska Befrielsefrontens (PFLP) ledare Wadia Haddad. Med deras insatser skulle framförallt de tyska förbundsdaysvalen påverkas. Wadia Haddad upprätthåller nära kontakter med den sovjetiska ambassadören i Beirut, Soldatov, och använder sig av Nayif Hawatmeh som förbindelseman med KGB.

Det är Karl-Heinz Hoffmann som står bakom den nationalsocialistiska organisationen *Wehrsportgruppe Hoffmann*, som genom sin tidigare medlem Gundolf Köhler kopplades till bombattentatet mot ölfesten i München i valkampens slutskede hösten 1980.

HANS GRAF HUYN UPP- MARSCHEN

Så här ser den nya Contra-boken ut.

Utbildningsläger

I slutet av 1977 fick den belgiska polisen tag på dokument, som hittades hos två KGB-agenter som dödats i en bilolycka. De innehöll värdefull information om en KGB-station i Wien, som hade samband med den västeuropeiska terrorismen. Det avslöjades också att det i Karlovy Vary i Tjeckoslovakien fanns en förbindelsecentral för de viktigaste västerländska terroristorganisationerna.

Enligt vittnesmål från flera tillfångatagna terrorister fanns för deras räkning utbildningsläger i Sovjetunionen, även i Moskva-förorterna Kochovskaia och Chirimuski, liksom vid Odessa, Simferopol och Tasjkent. Många av de i dessa läger utbildade terroristerna — bland dem också den först i Campo Matanzas utanför Havanna, och sedan vid Lumumba-universitetet i Moskva utbildade beryktade venezolanske terroristen Iljitj Ramirez, alias Carlos — värvades av KGB vid dessa kurser.

Liknande undervisningsanstalter finns också i Doupov i Tjeckoslovakien och i Finsterwalde i Östtyskland. 1976 inrättade KGB i Budapest en egen central för inslussning av palestinska terrorister till Västeuropa. Där skolas också terrorister av olika bakgrund i det tidigare katolska internatet "Manreza". I Rumänien skall det finnas en utbildningscentral norr om Bukarest. Den av östtyska kommunistpartiets centralkommitté utgivna tidskriften *Der Kämpfer* har en fast rubrik med foton på "folkets dödsfiender" i Förbundsrepubliken, och anmärkningen "undandröjes" eller "oskadliggöres". Terrorister utbildas också i Nordkorea, något som avslöjades först efter det misslyckade kuppförsöket i Mexiko i mars 1971.

I PLO-lägren Hamouriyach och "17 september" i Syrien, i Burj Al-Barajna, Shatilla, Katirmaya och Damour i Libanon, Rashlil i Libyen och framförallt på ön Sokotra i Sydjemen utbildades under de senaste åren 1912 icke-arabiska terrorister av östtyska och kubanska terrorexperter. Uppgifterna publicerades förra året i Daily Telegraph i London och bygger på uppgifter från västerländska underrättelsetjänster. De flesta av de utbildade var iranier, varefter följde turkar, spanjorer, italienare, japaner, irländare och tyskar.

Förbindelser påvisade

Självkänt rekryteras de flesta terroristerna i Väst och i Tredje världen inte av KGB, och utbildas inte heller av KGB. Men det är bevisat att det bakom terrororganisationernas verksamhet i sista hand finns den sovjetiska underrättelsetjänsten, som förstärkt utnyttjar den ideologiskt splittrade terroriströrelsen för sina egna syften genom hemliga kontaktpersoner. Dessa grupper får också materiellt stöd av Sovjetunionen och andra östblocksstater, framförallt pengar, vapen och utrustning. Moskva spelar också på detta fält med dubbla kort.

Claes Almgren

Brev från Andrej Sacharov i exil i Gorkij

(Fortsättning från föregående nummer)

Inre problem

Försvar av mänskliga rättigheter har blivit en världsomspännande ideologi, som på humanitär grund förenar människor från alla folk och de mest skilda trosuppfattningar. Jag har stor aktning för dem alla, för Amnesty International och dess kamp för frisläppande av samvetsfångar, mot tortyr och dödsstraffet; för Internationella Förbundet för Mänskliga Rättigheter, och för medborgarrättsaktivisterna i Östeuropa, Kina och andra länder, där de visar stort mod när de möter det grymma förtrycket.

I Sovjetunionen uppstod rörelsen för mänskliga rättigheter i sin nuvarande form i slutet av 1960-talet i samband med utgivandet av *Krönikan över löpande händelser*, en anonym underjordisk tidskrift som sakligt rapporterade om förtryck i Sovjetunionen, utan subjektiva kommentarer. Trots svåra förföljelser har tidskriften fortsatt att komma ut, till idag med 54 nummer. Under de senaste åren började Helsingforsgrupperna (som bildats i Sovjetunionen i enlighet med villkoren i 1975 års Helsingforsöverenskommelse) dyka upp.

Medborgarrättsrörelsen har inga politiska mål och dess deltagare har ingen önskan om att vinna politisk makt. Deras enda vapen är fri tillgång till och fritt spridande av information. Det är av stor betydelse att rörelsen begränsar sig själv till icke-vålds-metoder. En sådan inställning är logisk i ett land som har gått igenom våldet i varje krets i helvetet. Krav på en ny revolutionär resning eller om yttre inblandning skulle vara vanvettiga och ett fruktansvärt brott i en instabil värld bara några steg från den termonukleära avgrunden.

Deltagare i medborgarrättsrörelsen talar öppet för mänskliga rättigheter närhelst de får höra talas om brott mot dessa, och de informerar folket. De har också gett sig själva uppgiften att korrigera historiskskrivningen rörande samhället och enskilda individer om sanningen har förvridits av officiell propaganda. De hjälper familjerna till offren för förtrycket. Jag är övertygad om att det är vad som behövs — en rent moralisk rörelse som ligger en grund för en demokratisk och pluralistisk omvandling i människornas sinnen. Det är avgörande för landet och väsentligt för mänskligheten och för freden på jorden.

De breda massornas medvetande har förvridits av en rad faktorer: Tioårsår av totalitär terror... gamla och nya fördomar... lockelsen av ett relativt gott liv efter generationer

av ödeläggelse (Jag menar naturligtvis ett mycket begränsat gott liv, ingenting som påminner om välbefindandet och friheten hos arbetarna i väst eller hos den privilegierade eliten i Sovjetunionen)... det ständiga behovet av att vara hänsynslös, att vara beräknande och bryta mot lagen. De sovjetiska brackornas ideologi (jag har i tankarna de sämsta människorna, men de är olyckligtvis ganska vanliga bland arbetare och bönder och hos intelligention) består av många okomplicerade idéer:

— Kult av staten, inklusive olika kombinationer, underkastelse under auktoriteten, en naiv tro på att livet i väst är sämre än i Sovjetunionen, tacksamhet för "välgöraren" regeringen och, samtidigt, fruktan och inbilskhet.

— Egoistiska ansträngningar för att garantera det goda livet åt sig själv och den egna familjen, för att "ha det som alla andra" med hjälp av korruption, stöld som cheferna struntar i och den allestädes närvarande skenheligheten. Ändå finns det en önskan hos de bättre människorna i denna kategori att uppnå det goda livet genom eget arbete, med egna händer. Men det är ändå nödvändigt att handla hänsynslöst och att spela skenhelig.

— Tanken på nationalistisk överlägsenhet, som tar en mörk, hysterisk och pogromliknande form hos en del ryssar, och inte enbart hos ryssarna. Man hör ofta yttranden som "Vi slösar bort våra pengar på dessa svarta (eller gula) apor! Vi göder parasiterna!" Eller man hör: "Det är judarnas fel!" — eller "ryssarnas" eller "georgiernas" eller "tjukmekernas", en nedsättande beteckning på folken i Centralasien.

Det finns mycket otrevliga symptom 60 år efter det att vänskap mellan folken proklamerades.

Officiellt är den kommunistiska ideologin internationell, men den försöker i smyg exploatera nationella böjelser. Hittills har det gjorts med en viss försiktighet och jag hoppas att dessa krafter inte kommer att frigöras. Efter det klasshat som vi har fått genomlida, har vi förvisso inget behov av en rasistisk-nationalistisk ideologi. Jag är övertygad om att det är en fara och något nedbrytande även vid de mest mänskliga (vid första ögonkastet) manifestationerna för oliktankande. Det finns få människor som fortfarande på allvar reagerar på slagord om att bygga upp kommunismen, även om det fanns en tid när, kanske som resultatet av ett visst missförstånd, kommunistiska slagord reflekterade en önskan om rättvisa och lycka för alla i världen.

Men den inre propagandan exploaterar intensivt den landsomfattande tragedin andra världskriget och den stolthet som folket känner över sin aktiva del i de historiska händelserna på den tiden. Ironin är att det bara var under kriget som den vanliga människan kände sin betydelse och sin värdighet i en omänsklig värld av terror och förödmjukelser. Det finns ett intensivt exploaterande av krigsriskan och de så livligt fördömda amerikanska baserna runt vårt land. Känslor av misstanke piskas upp gentemot "imperialisternas" planer.

En nation som har genomlidit de fruktansvärda förlusterna, grymheterna och förstörelsen under krigsåren strävar framförallt efter fred. Det är en bred, djup, kraftig och ärlig känsla. Landets ledare går idag, och kan idag, inte gå emot denna dominerande önskan hos folket. Jag vill tro att de sovjetiska ledarna i detta avseende är ärliga, att när det rör freden förvandlas de från robotar till människor.

Men även folkets djupa önskan efter fred exploateras och det är kanske det grymaste bedrägeriet av alla. Den djupa längtan efter fred behövs för att försvara alla de mest negativa inslagen i vårt land — den ekonomiska oordningen, den överdrivna militariseringen, påstått "defensiva" utrikespolitiska åtgärder (i Afghanistan och Tjeckoslovakien) och brist på frihet i vårt slutna samhälle. Och dessa negativa egenskaper inkluderar också ekologisk galenskap, som förstörelsen av Bajkalsjön, av ångar och fält, av landets fisktillgångar och förgiftandet av vårt vatten och vår luft.

Befolkningen i vårt land underkastar sig utan att klaga alla brister på kött, smör och många andra produkter — även om de gnölar hemma. De står ut med de stora sociala orättvisorna mellan eliten och de vanliga medborgarna. De står ut med de lokala myndigheternas godtyckliga och brutala metoder. De känner till våldet och dödsfallen på polisstationerna, men de håller i regel tyst om det. De talar inte ut — ibland ser de t o m med skadeglädje på — den orättvisa behandlingen av oliktankande. De är tysta om alla utrikespolitiska aktioner.

Ett land som under årtionden lever under förhållanden där produktionsmedlen tillhör staten upplever allvarliga ekonomiska och sociala problem. Det kan inte producera tillräckligt mycket livsmedel till sin befolkning. Det kan inte utan hjälp av avspänningspolitiken hålla jämna steg med den samtida vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

Från då jag skrev *"Mitt land och världen"* (utgiven 1975) har genomsnittslönen stigit, men levnadskostnaderna har uppenbarligen stigit ännu mer, eftersom det dagliga livet

Andrej Sacharov

inte har förbättrats. Den mycket lovordade fria sjukvården blir ständigt sämre. (Den är "fri" eftersom arbetarnas löner hålls låga, och eftersom man måste betala för dyra mediciner.) Utbildningssituationen är inte mycket bättre, särskilt inte på landsbygden. Det är inte längre möjligt att förklara bort alla dessa problem som ett resultat av kriget och tillfälliga miss-tag.

Det finns ett trängande behov av ekonomiska reformer som skulle öka företagets oberoende och tillåta inslag av blandekonomi. Det finns ett behov av ökad frihet för information, en fri och kritisk press, frihet att resa utomlands, frihet att emigrera och ett fritt val av vistelseort inom landet. I det långa loppet borde vi antagligen ha ett flerpartisystem och en eliminering av partiets monopol över allt ideologiskt, politiskt och ekonomiskt liv.

Men allt detta, även om det är uppenbart för de flesta människor, återstår ännu som önskedrömmar. De dogmatiska byråkraterna och de nya människor som efterträder dem — anonyma och slipade cyniker, rör sig i de många "maktkorridorerna" i Centralkommittén, KGB, departementen och regionernas och provinsernas partikommittéer — driver landet mot vad de anser vara den säkraste vägen, men det är i själva verket en väg mot självmord.

Allt är som det var under det maktsystem och det ekonomiska system som skapades av Stalin. Ledarna fortsätter vapenrustningen, och döljer det bakom sitt tal om kärlek till freden. De blandar sig i oroliga områden runt om i världen, från Etiopien till Afghanistan, för att öka prestige och stärka nationens styrka och garantera att kanonerna inte blir rostiga. De griper oliktankande, och får landet att sakta återvända till situationen innan de oliktankande, som min svärson Efrem Jankelevitj, har beskrivit situationen. (Jankelevitj,

som emigrerade 1977 är forskare vid Massachusetts Institute of Technology).

Under de senaste 10 till 15 åren har det skett en försämring av den traditionella ryska förbannelsen, fylleriet. Regeringen har försökt några försiktiga halvhjärtade åtgärder — mer i ord än handling — men den är oförmögen att utträtta mycket. Alkoholismen är ett världsomspännande problem, inte uteslutande ett resultat av förhållandena i vårt land. Men vissa speciella faktorer spelar en avgörande roll.

Utgifterna för drickandet reducerar människornas överskott i köpkraft, men huvudpunkten är att en alkoholist inte utgör något hot mot regeringen. Supandet är också den enda riktiga frihet som finns och myndigheterna är inte dumdristiga nog att ta bort denna utan att ge något i utbyte. Det finns ekonomiska, sociala och psykologiska element i allt detta. Och resultatet: Istället för torrt vin och gammal fin vodka dränker myndigheterna marknaden med billigt och spetsat vin som kallas "bormotucha", som snabbt bryter ner män, kvinnor och ungdomar. Som den "tyste" tsaren Alexej Michailovitj sa för 300 år sedan: "Kör inte ut brushuvudena från värdshusen."

Vårt lands befolkning är delvis lurat och pressat. Men det finns också ett medvetet självbedrägeri och en egoistisk flykt från svåra problem. Slagordet "Folket och partiet är ett", som hänger på var femte byggnad, består inte helt av tomma ord.

Men det var från folket som försvararna av de mänskliga rättigheterna kom, de stod upp mot bedrägeri, hyckleri och tystnad, beväpnade enbart med pennor, redo att göra offer, men utan den drivkraft som man får från vissheten om snabb framgång. De har sagt sitt. De kommer inte att bli bortglömda. På deras sida finns den moraliska styrkan och den logiska historiska utvecklingen. Jag är

också övertygad om att deras verksamhet kommer att fortsätta på det ena eller andra sättet, vilken storlek deras rörelse än får. Vad som är viktigt är inte aritmetiken utan den kvalitativa faktorn att göra ett genombrott genom den psykologiska barriären av tystnad.

Men historien utvecklas enligt sina egna längsamma (och plågsamma) lagar. Vi upplever nu besvärliga och svåra tider — en ökad internationell spänning, sovjetisk expansionism, skamlös anti-amerikansk, anti-västerländsk, anti-israelisk, anti-egyptisk och anti-intellektuell propaganda och hot om ännu större spänningar framöver.

Idag upplever vi inom landet ett ännu hårdare förtryck. Det är fruktansvärt att tänka sig att de mest hedervärda och generösa människor, som ägnat många år åt att försvara andra genom offentliga protester har fallit offer för godtyckligt förtryck.

Jag känner mig förpliktad att berätta något om några av dem: Tatiana Velikanova, matematiker och mor till tre barn, mormor, deltagare i kampen för mänskliga rättigheter i mer än 12 år, från första början tills idag. Hon har inte visat något intresse för att vinna berömmelse, ära eller personlig vinning, hon har offrat mycket i sitt privatliv, hon har alltid befunnit sig i kampens centrum, och gett sig i kast med villkoren för hundratals offer för orättvisan, talat för deras sak, hjälpt dem på varje sätt hon kunnat, och inte bekymrat sig om deras åsikter legat nära eller långt ifrån hennes egna. Hennes enda övervägande var om någon hade utsatts för en orättvisa.

Jag klandrar inte dem som inte kunde uthärda under de många åren av besvär, de som lämnade kampen eller t o m dem som på något sätt bedrog sig själva. Men de visar desto mer varför vi skall beundra denna kvinnas mod.

En annan är Malva Landa, geolog, aktiv medlem i Helsingfors-gruppen, en av de frivilliga i hjälpfonden för de oliktankandes familjer, och i många år, i själva verket årtionden, vän till politiska fångar och deras familjer, helt hängiven till rättvisans idé.

Samma sak gäller Sergej Kovalev, talangfull biolog och en djup tänkare, vänlig, tålmodig och stark. Vi var alla tillgivna honom när han var fri. Jag imponerades ofta av den djupa respekt han visades av många av sina medfångar under sex år i ett arbetsläger.

En annan är Viktor Nekipelov, som gav sitt yttersta för att hjälpa andra med problem eller utsatta för orättvisor, en känslig poet, en älskande far, en modig man.

Hela världen känner professor Jurij Orlov, fysikern, en modig man som alltid stod i främsta ledet, grundare av Helsingfors-gruppen.

Världen känner också Anatolij Sjaranskij, som falskeligen anklagats för spioneri i ett försök att skada den judiska emigrationsrörelsen.

Jag har den djupaste respekt för den begåvade författaren och invaliden från andra världskriget Mykola Rudenko; Vjatjeslav Bachmin, den modige och hedervärde medlemmen i Arbetsgruppen om missbruk av

(Forts. på nästa sida)

psykiatri; Leonard Renovskij, radiolog och medlem av samma arbetsgrupp och även av Helsingforsgruppen i Moskva, en anmärkningsvärt vänlig och stabil man.

Förtrycket har intensifierats mot de troende och de som försvarar deras sak. Bland dessa kan nämnas prästerna Gleb Jakunin och Dmitri Dudko och Viktor Kapitanjuk, Lev Regelson, Alexander Ogorodnikov och Vladimir Poresj. Även namnen på de gamla männen Nikolaj Goretoj och den 84-åriga Vladimir Sjelkov, som nyligen dog i ett läger, bör vara välkända.

Mustafa och Reshat Dzjemilev och Rolan Kadjev, som kämpar för krintatarerna, har återigen fängslats.

När jag skrev denna artikel nådde ytterligare tragiska nyheter mig: arresteringen av Alexander Lavut, en begåvad matematiker och en av veteranerna i kampen för fri information. Jag har känt Lavut i många år. Moderat, seriös och välvillig, han sökte aldrig dra uppmärksamheten till sig själv. Men han arbetade på många människors vägnad. Många av dem, inklusive mig själv, kommer att sakna hans vänliga ord och förnuftiga råd. Alla de som jag har räknat upp här har antingen dömts till långa straff eller väntar på en olaglig rättegång. Alla som är fria har plikten att tala för deras vägnar och för de många som jag inte har nämnt.

Några ord om mig själv

Jag bor i en lägenhet som bevakas dag och natt av en polis vid porten. Han tillåter ingen annan än familjemedlemmar att komma in, med få undantag. Det är en gammal vän som bor i Gorkij; priset han betalar för att umgås med oss är att kallas till KGB för samtal efter varje besök. Det finns också en läkare i Gorkij, som har nekats utvandringsvisum; han kallas också till KGB sedan han besökt oss. De enda övriga besökarna är sådana som bedöms lämpliga av KGB. Det finns ingen telefon i lägenheten. Jag kan inte ringa till Moskva eller Leningrad ens från en telefonstation. Samtalet bryts omedelbart på order av KGB-agenter som alltid följer mig. Jag får mycket lite post, och den består mest av brev som "omskolar" mig, eller som bara innehåller skällsord. Konstigt nog får jag samma sorts brev från väst. Men jag får också en del vänliga brev från väst, och jag är tacksam mot avståndarna.

När jag följde min svärmor till stationen, när hon skulle resa till Moskva, visade KGB-män med dragna pistol, när de hindrade mig att närma mig järnvägsvagnen, att ordern som förbjuder mig att korsa stadsgränsen inte var tomma ord. En radiostörningsutrustning har satts upp i huset där jag bor. För att lyssna på radio är det nödvändigt för mig och min hustru att ta promenader på kvällarna med en transistormottagare. Medan vi är ute och går är KGB-agenter i lägenheten och förstör skrivmaskinen eller bandspelaren eller letar igenom mina papper. Jag ägnar mig åt vetenskapligt arbete, men lider av brist på regelbunden kontakt med kollegor.

I slutet av den tredje månaden av min vistelse i Gorkij, kvällen innan västerländska deltagare i ett inofficiellt seminarium skulle komma till Moskva, tillät KGB mina kollegor

vid Fysik-institutet vid Vetenskapsakademien att besöka mig. KGB t o m föreslog att de skulle göra det. Jag är mycket glad över dem som kom. Det var länge sedan jag hade möjlighet att diskutera den vetenskapliga utvecklingen. Under deras besök togs polisposteringen bort från dörren och störningsanläggningen stängdes av. Men så snart mina kollegor rest, och lovat att andra skulle komma senare, återgick allt till vad det varit tidigare. Och de regelbundna kallelserna till Inrikesministeriet för registrering återupptogs.

Vad beträffar det dagliga livet så är min situation mycket bättre än vad som gäller för mina vänner som skickats på inre förvisning, arbetsläger eller fängelse. Men alla de åtgärder som vidtas mot mig har inte ens ett uns av laglighet. Det är en del av en brysk, landsomfattande kampanj mot oliktänkande, inklusive försök att tvinga mig att hålla tyst och därmed göra det lättare att vidta åtgärder mot andra.

Den 22 januari 1980 tog KGB-agenter i Moskva mig med våld till biträdande riksåklagaren Alexander M Rekunkov, som informerade mig om att jag berövats mina utmärkelser, och att jag skulle förvisas. Han visade ett dekret från Högsta Sovjet angående utmärkelserna enbart, men gav emellertid intryck att dekretet även gällde förvisningen. Men så var det inte. Jag vet fortfarande inte vilket regeringsorgan eller vilken person som fattade beslutet om förvisning. Alla mina förfrågningar har bara mötts av tystnad. Under alla omständigheter är beslutet olagligt och strider mot författningen. I två brev till Rekunkov och i ett telegram till KGB-ordföranden Jurij V. Andropov krävde jag att det olagliga förvisningsbeslutet skulle upphävas och jag sa att jag var beredd att ställa upp i en öppen rättegång.

Under månaderna därefter tryckte den sovjetiska pressen många artiklar som anklagade mig för "dödssynder" — förakt för folket och dess strävanden, förtal av det sovjetiska systemet, uppmuntran av kapprustningen, inställsamhet inför den amerikanska imperialismen och avslöjande av militära hemligheter. Jag skall inte svara på dessa anklagelser ytterligare en gång här. Till en del är denna artikel ett svar. Jag framlägger kortfattat min ståndpunkt. Alla mina ansträngningar härrör från en önskan om en framtid i frihet och värdighet för vårt land och vårt folk och för alla folk och länder i världen. Jag anser att USA är den historiskt bestämda ledaren av rörelsen för ett pluralistiskt och fritt samhälle, av avgörande betydelse för mänskligheten. Men jag respekterar på samma sätt alla folk för deras bidrag till civilisationen och det framtida samhället.

I april 1980 besökte före ordföranden för Vetenskapsakademien i New York, Dr Joel Lebowitz, Moskva. Han överlämnade till den sovjetiska Vetenskapsakademins ordförande Anatolij P. Alexandrov en petition från amerikanska vetenskapsmän, som krävde att jag skulle frigges från förvisningen och tillåtas återvända till Moskva, eller om jag skulle så önska, emigrera till väst. Alexandrov svarade att förvisningen var tillkommen för mitt eget bästa, eftersom jag i Moskva hade omgetts av "tvevelaktiga element", genom vilka statshem-

ligheter hade läckt. Det var en skandalös anklagelse. Jag har aldrig haft att göra med "tvevelaktiga element". Mina vänner är hedervärda och anständiga människor, som alla är kända av KGB. Om statshemligheter har förräts, så bör alla skyldiga (inklusive först och främst mig själv) ställas inför rätta. Men anklagelserna om förrådande av statshemligheter är ingenting annat än förtal. Svaret på kravet att jag skulle tillåtas emigrera var också något underligt: "Vi har skrivit under icke-spridningsavtalet för kärnvapen, och vi håller strikt på det." Som om jag var en vätebomb!

Jag frågas ofta om jag är beredd att emigrera. Jag anser att diskussionen av denna fråga i pressen och många utländska radiosändningar är för tidigt väckt, och motiveras av sensationslusta. Jag anser att varje person har rätt att emigrera och i princip utesluter jag inte mig själv. Men jag anser inte att det är en relevant fråga för mig nu, eftersom beslutet inte ligger hos mig.

Jag anser att mina utländska kollegors krav är lagliga och rättvisa, att förvisningsbeslutet bör upphävas och att jag skall tillåtas att återvända hem eller resa till väst. Det är mina rättigheter inte bara som vetenskapsman, utan också som människa. Jag är mycket tacksam för omsorgen och för de klart formulerade kraven.

Denna artikel tas till Moskva av min hustru, min ständiga medhjälpare, som delar min förvisning och som villigt tar på sig den tunga bördan att resa fram och tillbaka, som sköter om mina kommunikationer med omvärlden, som tar itu med KGB:s växande hat. Tidigare motstod hon förtalens och insinuationernas gift, som mer riktade sig mot henne än mot mig. Förhållandet att jag är ryss och min hustru halvjudinna, har visat sig vara användbart för KGB.

För en tid sedan dök någon upp vid min svärmors dörr vid halvsextiden på morgonen, och presenterade sig som KGB-officer. Han varnade att om hennes dotter, alltså min hustru, inte slutade att resa fram och tillbaka till Gorkij, och slutade med att uppmuntra sin makes antisovjetiska uttalanden, så skulle de vidta vissa åtgärder. Tidigare fick en del av våra vänner brev med liknande hotelser mot min hustru. Varje gång min hustru reser vet jag inte om hon skall få resa utan att stoppas och om hon skall få återvända. Min hustru, som inte är formellt förvisad, löper större risker än jag. Jag ber dem som talar för min sak att hålla detta i minnet. Det är omöjligt att förutse vad som väntar oss. Vårt enda skydd är allmänhetens uppmärksamhet mot vårt öde.

Andrej Sacharov
Gorkij

Copyright Andrej Sacharov/Contra

Chansen att ett brev skall komma fram är liten, men för den som vill försöka är adressen:
Andrej Sacharov
GORKY 137
uliza Gagarina 214, kv. 3
Sovjetunionen

Experterna som inte visste bäst

Det går inte att lösa! Saken är omöjlig! Det är livsfarligt! Hur ofta möter inte sådana invändningar mot tekniskt nytänkande? Inte minst när politiker griper in och vill styra den tekniska utvecklingen.

I denna lite annorlunda Contra-artikel diskuteras hur även de som ansetts vara sin tids fämsta experter misstagit sig grovt om den tekniska utvecklingens möjligheter.

Orville Wright var säker på att ett passagerarflygplan aldrig skulle kunna ta sig över Atlanten. Lord Ernest Rutherford, den berömda experten på radioaktivitet, tvivlade på att energin i atomerna skulle kunna utnyttjas på ett meningsfullt sätt.

Det är bara två exempel på att experterna inte gör bättre gissningar om framtiden än vi andra. Andra experter gjorde "konservativa" (negativa!) uttalanden om andra människors idéer och om utvecklingen — och hade fel de också.

Professor Henry Morton, chef för det prestigefyllda Stevens Institute of Technology, protesterade 1897 mot den entusiasm som andra vetenskapsmän visade för Edisons försök att utveckla det elektriska ljuset, genom att hävda att "var och en som är insatt i ämnet kommer att inse att det är iögonfallande misstag."

Kärnkraft — en omöjlighet

Experterna kan ofta hålla fast vid gamla begrepp i årtionden och vägra att se på nya idéer. Thomas Young, en lysande engelsk fysiker från 1800-talet, kämpade i årtal för att bevisa att ljuset bestod av vågor. Han genomförde experiment, som åtminstone enligt honom själv, bevisade att ljuset inte bestod av partiklar, som Isaac Newton hade ansett flera generationer tidigare. Men alla brittiska vetenskapsmän var anhängare av partikelteorin. Den prestigefyllda *Edinburgh Review* försäkrade att Youngs idéer "saknade varje uns av värde."

I mer än ett halvt århundrade instämde världens vetenskapsmän med de lärda britterna. Det var inte förrän den skotske fysikern James C. Maxwell genomfört experiment som visade att ljuset var en elektromagnetisk vågrörelse, som det gamla gardet av vetenskapsmän medgav att Young hade rätt.

Det klassiska exemplet på att en expert har fel på sitt eget område gäller Lord Ernest Rutherford. Han hävdade bestämt att det var omöjligt att utnyttja energin i atomerna. Rutherford var ledande forskare rörande radioaktivitet, fick Nobelpriset i kemi 1903 och publicerade 1911 en uppsats om atomens struktur, som betraktas som en av de stora vetenskapliga landvinningarna.

När mer blev känt om atomens struktur

började vetenskapsmän spekulera om hur den i atomerna lagrade energin skulle kunna frigöras och utnyttjas.

Lord Rutherford klargjorde att han inte ansåg det sannolikt att energin i atomerna någonsin skulle kunna frigöras.

Många andra vetenskapsmän, inklusive Niels Bohr och Enrico Fermi hade andra åsikter. Den 2 december 1942 satte Fermi och hans medarbetare igång den första självförsörjande kedjereaktion i historien. Atomen tvingades genast att frisläppa sin energi och atomåldern var född. Lord Rutherford hade fel.

Växelström utan framtid

På samma sätt hade Nikola Tesla, en av USA tre stora elektriska genier (de andra var Edison och Steinmetz) fel om betydelsen av växelströmmen.

Hade han förutsett hur hans växelströmsapparater skulle resultera i en miljardindustri, hade han inte accepterat att släppa sin uppfinning för fattiga en miljon dollar och sedan avstå från royalties värda mycket mer.

Tesla föddes 1856 i vad som idag är Jugoslavien och kom till USA 1884. Han började arbeta för Thomas Edison, Edison hade inga höga tankar om Teslas idéer, eftersom Edison var likströmmens profet. Men Edisons likströmsutrustning hade problem.

Även om växelströmsprincipen var välkänd, på grund av Michael Faradays arbeten, så stödde dåtidens ledande elektroingenjörer Edison. Men George Westinghouse, chef för Westinghouse Electric, insåg framtidsmöjligheterna för Teslas växelströmsapparater. Han erbjöd Tesla en miljon dollar för patentet, plus en royalty på en dollar per hästkraft. Tesla accepterade och hans växelströmsgenerator installerades i Niagarafallet.

När Westinghouse senare råkade ut för tillfälliga finansiella problem, och var skyldig Tesla ungefär 12 miljoner dollar i royalties, sa Tesla åt honom att glömma beloppet. Växelströmmen var inte så viktig för honom, han arbetade på "viktigare" saker, som trådlös överföring av elektricitet. Idag drivs nästan all elektrisk apparatur med växelström.

Stäng patentverket!

Experterna vet inte allt. Men överflödet av felaktiga uttalanden från regerings tjänstemän

visar att byråkratiska experter ofta tror att de vet allt.

Det engelska parlamentet förklarade exempelvis 1878 att Edison inte kunde uppfinna det elektriska ljuset (Parlamentet hade "vetenskapliga bevis").

1880 förklarade chefsingenjören vid brittiska patentverket för parlamentet att "amerikanerna har behov av telefoner, men vi har det inte. England har gott om budpojkar."

Sen har vi uttalandet av ett amerikanskt patentråd, som vid sekelskiftet föreslog att Patentverket skulle stängas, eftersom allt redan var uppfunnet.

Att flyga är något för fåglarna

Det största antalet felaktiga yttranden gjordes sannolikt om flygplanet. Några sa att det aldrig skulle flyga. Andra, som senare medgav att det kunde flyga, trodde att det skulle få liten praktisk betydelse. Exempelvis:

—1870 förklarade biskop Milton Wright att "flygandet är förbehållet ånglarna. Att tro något annat är hädelse". Om namnet låter bekant så är det riktigt. Biskop Wright var far till Orville och Wilbur!

—Orville och Wilbur Wright fick av professor Simon Newcomb, en lysande matematiker och vetenskapsman, höra att "människan aldrig kommer att flyga något som är tyngre än luft".

—1935 förklarade brittiska flygministeriet för gasturbinmotorns (jetmotorns) uppfinnare Frank Whittle att hans plan på en turbojet "inte gett någon indikation om att metoden skulle vara ett seriöst alternativ till propellermotorn". Hur många propellerplan har du sett på sista tiden?

—På 1930-talet instämde ett halvt dussin tjänstemän i amerikanska flottan med Franklin D. Roosevelt, som då var statssekreterare i Marindepartementet, att flygplan aldrig skulle kunna sänka ett slagskepp med hjälp av bomber. Den 7 december 1941 visade japanerna i Pearl Harbor att han hade fel.

Experterna krävde: Skaffa en häst

Den tekniska förändring som betytt mest
(Forts på sid 9)

Socialistisk familjepolitik kostar 10 miljarder

Samhället satsar 11 miljarder om året på landets 700.000 förskolebarn. Men 28% av barnen tar hand om 90% av pengarna. 10 miljarder slösas varje år bort på en socialistisk familjepolitik!

I Sverige har vi en familjepolitik, som vid första anblicken ter sig mycket märklig. Daghemsvård av barn redan från späda ålder sägs vara det allena saliggörande. Att mödrar skall yrkesarbeta, tjäna egna pengar, vara "jämlika" och "självförverkligade" får man höra till leda. Barnens bästa nämns aldrig.

28% av Sveriges förskolebarn (210.800 st) har f.n. daghemsp plats eller plats i kommunalt familjedaghem. Detta till en kostnad av ca 10 miljarder kr/år — för samhället. Den avgift daghemsbarnens föräldrar betalar rör sig om högst 1/6 av den totala kostnaden. Har man fler än ett barn på daghem är "mängdrabatten" nära nog 100% — dvs 2 barn på daghem kostar lika mycket för föräldrarna.

De övriga 72% av Sveriges förskolebarn får sin barn tillsyn genom att modern är hemma eller med privat ordnad tillsyn. Dessa familjer får inga som helst bidrag till sin barn tillsyn, utöver det obligatoriska barnbidraget, vilket utgör 1,4 miljarder kr (501.400 barn får alltså dela på 1,4 miljarder medan de 210.800 daghemsbarnen delar på 10 miljarder!).

De 400.000 barn som har hemmaföräldrar och endast en inkomst att leva på, är ungar karlsbeskattade dessutom. I andra civiliserade länder tages hänsyn till hur många som skall leva på en inkomst, i Sverige betalar man ungar karlsskatt, om man så har 10 barn i familjen!

De kvinnor som sköter egna barn betraktas som samhällsparasiter och psykas till att vilja ha daghemsp plats och förvärsarbete. Deras samhällsinsats anses helt värdefull. Jämställhetsombudskvinnan Inga-Britt Törnell har nyligen yttrat att "de skall inte få stå vid spisen och bli försörjda".

Om en kvinna tar anställning som kommunal dagbarnvårdare får hon ca 12 kr/tim per barn plus mat- och leksakstillägg för vård av annans barn. Om hon låter en annan kommunal dagmamma sköta sina barn, betalar likaså kommunen samma lön för detta.

Om hon lämnar sina barn på daghem, till en kostnad för samhället av ca 50.000 kr per barn och år, själv tar ett förvärsarbete, vilket ger henne en inkomst på ca 60.000 kr brutto och samhället en skatt på 20.000 kr, så förlorar

i själva verket alla parter på detta förfarande.

Kvinnan förlorar sina barns barndom, barnen förlorar sin mor och rätten till sin egen barndom och samhället förlorar 30.000 kr/år om kvinnan har ett barn på daghem och 80.000 kr per år (!!) om hon har två barn på daghem!

Största orättvisan

Det är den största orättvisa som någonsin funnits i detta land, att kvinnor som vårdar egna barn betraktas som icke-existerande, medan kvinnor som vårdar andras är högavlönade.

Att det förespråkas en familjepolitik, som berövar barnen dess mor, dess hem, dess trygghet och deras rätt att få vara barn, förefaller oförklarligt. Daghemspolitik är rena Ebberöds bank, såväl ekonomiskt som mänskligt.

Man vet att barn får psykiska förslitningar, blir otrygga, asociala och aggressiva av daghemslivet. De utsätts för högt buller, ett enormt tempo och ständiga infektioner p gr a ständig samvaro med många andra barn under upp till 11 tim/dag. De slits ur sina sängar tidigt varje morgon, därför att mödrarna har blivit lurade att de måste arbeta utom hemmet varje dag av sitt liv, för att få räknas som människor.

Man tar ej hänsyn till det faktum att medellivslängden för kvinnor är 76 år och att varje kvinna har 1-2 barn — med andra ord bör en kvinna kunna hinna med såväl utbildning, småbarn som förvärsarbete — utan att behöva göra alltihop på en gång.

Veritabel hjärntvätt

Talet om att kvinnor skulle fara så illa av att vara tillsammans med sina egna barn under de få åren barnen behöver dem faller också på sin egen orimlighet. Före 1970 var det ingen kvinna som sade sig lida av att bli hemmamamma — tvärtom såg man fram emot det. Det är alltså en veritabel hjärntvätt som unga kvinnor utsatts för.

Det märkliga är att inte ens åsynen av ett nyfött litet barn — ett eget barn — kan få mödrarna att tänka klart!

Det förefaller mig omänskligt att man i o kan lämna 6-månaders spädbarn till massuppfostran på barnanstalter! Man vet hur viktigt det är för spädbarnet att präglas på en person — modern — och trots detta lämnas hundratusentals små barn till massvård av oengagerad daghemspersonal. Personalomsättningen är hög dessutom — upp till 40% byts ut på ett år.

Ingen tjänar på daghemspolitik. Ändå är målet en hundra procentig daghemspbyggnad — som ingen normalt tänkande människa borde vilja ha, och som landet inte har råd med!

Härresande rysare

Vad är då orsaken till denna barnfientliga, omänskliga och svindlande dyra familjepolitik? Grundorsaken är av allt att döma Karl Marx' år 1848 skrivna kommunistiska manifest. Han föreskrev där "lika arbetstvång för alla och offentlig och kostnadsfri uppfostran av alla barn".

Socialdemokratiska riksdagskvinnan Lisa Mattson har fullbordat direktiven för svensk familjepolitik i sin år 1972 skrivna "Familjen i framtiden — en socialistisk familjepolitik".

I denna härresande rysare kan man bli läsa att "individens rätt att själv forma sitt liv skall begränsas" och Lisa Mattson förkastar helt "den liberala friheten, som ger var och en rätt att leva sitt liv". Individens måste i stället underordnas kollektivet, helst från späda ålder. Lisa Mattson betonar faran med familjeliv, äktenskap och individualism och framhåller vikten av att familjen avskaffas, äktenskapet avskaffas, eller i vart fall görs helt betydelselöst och att barnen tas om hand av samhället. Mödrar skall, med hjälp av "jämställhetspolitiken", som förhållig arbete utom hemmet men förkastar arbete inom hemmet, lockas till att lämna ifrån sig sina barn till kollektiv fostran.

Plattform för socialism

Sambeskattningen hade redan slopats när Lisa Mattsson 1972 skrev sitt "manifest" och hustruavdraget skall bort, påpekar hon. Hon betonar att hennes familjepolitiska program

Skall barnen vara hemma hos mamma eller på dagis?

är den plattform, från vilken en socialistisk familjepolitik och ett socialistiskt samhälle skall nås! (Märk väl — ej ett demokratiskt samhälle!)

Omänskligheten i Lisa Mattssons manifest kanske lättare kan förstås, när man får veta att Lisa Mattsson är en barnlös kvinna som närmar sig pensionsåldern.

Det måste kännas bittert att aldrig få uppleva lyckan att vänta barn, att aldrig få hålla ett nyfött barn i sin famn, att aldrig få lägga det till sitt bröst, att inte få se det utvecklas och växa upp. Men Lisa Mattsson är ju inte ensam om sin olycka. Många kvinnor lever och dör barnlösa, utan att låta sin olycka utvecklas till ett så besinningslöst hat till allt levande, som måste ligga till grund för Lisa Mattssons "manifest".

Gråtfärdiga kvinnor

Det märkvärdiga är att dagens unga mödrar — dvs den minoritet det trots allt är fråga om, som låtit sig luras av dagbems- och "jämställdhets"-politiken — kan lämna ifrån sig sina barn. Varför lever de och varför avlar de barn? Är det för att få mesta möjliga ATP-poäng?

Ungdomsalkoholismen ökar, knarkmissbruket ökar, småbarn begår självmord, fullkomlig anarki råder i våra skolor. Flera hundratusen småbarn slits ur sina sängar varje morgon, iväg till dagis och snuvorna. Och allt detta bara för att en förgrämd barnlös gammal tant och gamla spöket Marx en gång dikterade så!

Unga kvinnor sitter gråtfärdiga på sina arbeten och längtar efter sina barn. Oengagerade barnskötare och AMS-arbetare sköter våra småbarn på socialistiska barnanstalter, det känslomässigt svältfödda proletarietet.

Varför tiger alla?

I Stockholm sitter jämställdhetsminister Karin Andersson (ogift och barnlös), ordf i

jämställdhetskommittén Karin Ahrlund*, JämO Inga-Britt Törmell och ställföreträdande JämO Lena Svenaeus och ser till att Lisa Mattssons manifest efterlevs. Lisa Mattsson skall nämligen gå i pension. Men många är redo att fullfölja hennes mission som barnens, mödrarnas och familjernas bödel.

Finns det inga människor i det här landet, som kan reagera? Finns det inga barnläkare, inga barnpsykologer, inga kvinnor som är stolta över att de är just kvinnor?

Varför tiger alla? Hör ni inte barnens gråt?

Monica Wiegert

Monica Wiegert är hemmamamma.

* Karin Ahrlund har nyligen utsetts till sjukvårdsminister.

(Forts. från sid. 7)

för att förändra våra liv — bilen — förlöjligades lika mycket som flygplanet, som utvecklades ungefär samtidigt. Själva idén om ett självgående fordon skrattade man åt — även folk som kunde antas vara välinformerade. Också här varnade de experter som medgav att bilen skulle kunna fungera för att satsa pengar på den, eftersom "den inte hade någon framtid". Här är några typiska exempel:

— Alexander Dow, chef för Detroit Edison Company, där Henry Ford var överingenjör, erbjöd Ford befordran till fabrikschef, om

han lovade att sluta mixtra med bensinmotorer. Han sa: "Jag har inget emot experiment med elektricitet, det är elektriciteten som kommer. Men bensin — nej."

— Chauncey Depew, en ledande järnvägsdirektör och chef för New York Central System från 1899 till 1928 varnade en släkting för att investera 5.000 dollar i Ford-aktier, "eftersom inget som kan slå hästen ännu har kommit fram".

— En liknande varning gavs av George W. Perkins, en av delägarna i bankfirman J. P. Morgan, 1908, när W. C. Durant från Buck Motor Company förklarade att efterfrågan på bilar skulle leda till standardiserad massproduktion (en åsikt som delades av Henry Ford), kommenterade Perkins hänfult att "om Durant har något förnuft håller han sådana idéer för sig själv när han försöker låna pengar". Durant fick tag på pengarna för att starta General Motors Corporation, men Perkins var inte med och delade vinsterna.

Ett färskare uttalande av typen "det går inte" gjordes 1956 av Englands chefsastronom ("Astronomer Royal"), som förutspådde att människan aldrig skulle kunna bege sig ut i rymden och att "rymdfärder är fruktansvärt nonsens". Expertens namn skall inte nämnas här, eftersom han fortfarande är vid liv, och det finns ingen anledning att chikanera honom ytterligare. Men han vet att ett år senare skrattade man åt hans uttalande när Sovjet sände upp Sputnik I och några år senare landade amerikanerna en människa på månen.

Aldrig över Atlanten

Med tanke på att man inte kan vara expert på allt, så ska vi inte vara förvånade över att lärda människor ofta gör misstag när de bedömer andra människors idéer och prestationer. Men det är förvånande att vetenskapsmän, uppfinnare och andra experter misslyckas med att inse framtidsmöjligheterna för sina egna resultat. Ett viktigt uttalande av den yngre brodern Wright är ett klassiskt exempel:

1914 sa Orville Wright till en tidningsreporter att det fanns "en liten chans att ett flygplan för en person utan ponton, med medvind på såg 7 m/s, skulle kunna lyckas ta sig över Atlanten." Tretton år senare gjorde Charles Lindbergh färden utan mellanlandning.

Men han avvisade blankt passagerarflygplan: "När man ökar storleken på flygplanen minskar möjligheten snabbt. Detta beror på svårigheten att få med tillräckligt mycket bränsle. Det är därför lätt att inse varför Atlant-flygningar är praktiskt omöjliga."

Men 1939 startade Pan American Airways regelbundna flygningar över Atlanten med fyramotoriga Boeing 314 som tog 70 passagerare. Eftersom Orville Wright levde till 1948 var han säkert själv passagerare på en flygning över Atlanten. En av Amerikas mest firade uppfinnare tvangs alltså medge att han hade fel rörande det ämne han var erkänd expert i.

John Kent

Reprinted with permission from *World Research INK*, energy issue. World Research Inc., 11722 Sorrento Valley Road, San Diego, California 92121, USA.

Nomenklatura

Nomenklatura är beteckningen på den privilegierade sovjetiska eliten. Den som har alla materiella nyttigheter som kan tänkas, och som skaffar sig dem på folkets bekostnad. Det är en grupp människor som står helt utanför det ordinarie samhället och består av höga partifunktionärer, militärer och ämbetsmän. Nyligen har det på tyska utkommit en bok som skildrar denna Nomenklatura, och dess privilegierade liv.

Enligt Marx skulle socialismen befria mänskligheten från kapitalismens alla missförhållanden: utsugning, förtryck, ojämlikhet, klassmotsättningar, konkurrens mellan människor och företag. Produktionskrafterna skulle, lösgjorda ur kapitalismens bojor, snabbt öka och tillfredsställa människornas behov. Medborgarna skulle fritt samverka i en anda av gemenskap och solidaritet, av inbördes hjälp. Mänskligheten skulle ta steget in i "frihetens rike", där var och ens fria utveckling skulle vara förutsättningen för hela samhällets fria utveckling.

Ett modernt slavsamhälle

Våra dagars socialistiska samhällen, där kommunistiska partier tagit makten och där kapitalisterna förintats både som klass och i stor utsträckning även fysiskt, företer en i alla avseenden motsatt bild: i stället för "frihetens rike" den mest hänsynslösa diktatur; i stället för politisk jämlikhet behärskar ett litet fåtal alla samhällets maktmedel; i stället för ekonomisk jämlikhet utsuger detta fåtal de arbetande massorna i en omfattning som ej förekommer och ej kan förekomma i ett fritt kapitalistiskt samhälle; i stället för snabb ekonomisk utveckling hämmas produktionen av socialismens tvångströja med en ständig underproduktion som följd (varubrist och dålig kvalitet); i stället för fri samverkan ett samhälle byggt på tvång och förtryck, ett modernt slavsamhälle; i stället för varje individs fria andliga utveckling ett förkvävande av allt andligt och kulturellt liv i ett system, där alla mänskliga rättigheter och friheter berövats medborgarna.

Denna sammanfattning, som utgör en beskrivning av Sovjetunionens samhällssystem, är ett koncentrat av en utomordentligt sakkunnig, skarpsinnig och genomskådande redogörelse för och analys av det sovjetiska samhället av i dag med strålkastaren riktad mot den härskande klassen, den s.k. *nomenklatura*, i en tysk från ryskan översatt bok med titeln *Nomenklatura. Die herrschende Klasse der Sowjetunion*.

Välinformerad

Författaren, vars namn är Michael Voslensky, är född i Sovjetunionen 1920. Som ung var han tolk vid Nürnberggrättegången och i

den allierade kontrollkommissionen för Tyskland. Han har bedrivit studier vid sovjetiska universitet, varit docent i historia i Moskva och i filosofi i "DDR" samt professor vid Lumumba-universitetet i Moskva. Han har tjänstgjort i den kommunistiska förvaltningsapparaten, bl.a. som sekreterare i Vetenskapsakademiens avrustningskommission.

Sedan 1972 är han bosatt i Västtyskland. Han bedriver f.n. studier vid Max Planck-institutet i Starnberg, där den nämnda studien utarbetats.

Författaren är alltså en ytterst välinformerad person, som inifrån sett och upplevt hur det sovjetiska systemet fungerar på högsta nivå, detta system om vilket dess representanter säger, att "det är den enda möjliga formen av socialism och ingen annan socialism kan existera i verkligheten." Författaren använder termen "realsozialism."

Med bokens titel *Nomenklatura* menas en förteckning dels över de ledande befattningar-

na inom alla områden av den väldiga sovjetiska förvaltningsapparaten, dels innehavarna av dessa befattningar. Dessa innehavare, vilka alla måste tillhöra det kommunistiska partiet, utgör den härskande klassen, de absoluta maktavarna i Sovjetunionen.

På Lenins grund

Allt om denna klass hålles avsiktligt och så långt som möjligt hemligt för Sovjets befolkning liksom för folken i andra länder. Ingen uppslagsbok t.ex. lämnar någon som helst upplysning. "Världen skall inte veta någonting om nomenklatura," säger författaren och tillägger: "För att människorna skall få kunskap om den skriver jag denna bok."

Ursprunget till denna klass var Lenins lilla grupp yrkesrevolutionärer som med oktoberrevolutionen grep makten och sedan behöll den i en kamp utan alla hänsyn. "Yrkesrevolutionärerna blev yrkeshärskare," som författaren säger. De kallade sin regim "proletariatets

Nomenklatura, eliten har allt. Här Brezjnevs personliga datja, sommarställe.

De som står utanför eliten lever ett helt annat liv. Den som är utan arbete klassas som "parasit".

diktatur," men det blev en diktatur över proletariatet och över hela det ryska folket.

Lenin lade grunden, raserande hela det gamla samhället, i det han tillämpade den moral som han formulerade i orden: "Döda, förinta, inte lämna sten på sten om det gagnar revolutionen."

Stalin fortsatte med att systematiskt bygga ut och organisera partiets makt- och förvaltningsapparat, en ofantlig byråkrati vilken som ett spindelnät omsluter hela landet. Författaren framhåller med rätta, att Stalins regim ej innebar en avvikelse från Lenins mål och metoder. "Han förde till logisk fulländning vad Lenin hade påbörjat: grundandet av den nya härskande klassen."

Karriärister

Utrotandet av Lenins gamla garde i de blodiga, fasanfulla utrensningarna under 1930-talet blev ett led i denna logiska fulländning, ty därigenom trängde Stalins anhängare och handlangare, nykomlingarna inom partiet, fram till maktens köttgrytor. Dessa "kastade sig som en flock vargar över sina offer," säger författaren och betonar, att de blodiga händelserna inte bara var Stalins verk.

Landet fick ett helt nytt ledarskikt. Till skillnad från de gamla bolsjevikerna, vilka merendels var troende marxister och kommunister var för dessa nya maktens män den officiella ideologin endast en läpparnas bekännelse, de var cyniska, maktthungriga karriärister, som "ersatte kompromissandet med sina samveten med att helt enkelt inte ha några samveten."

Att bevara och utöka sin makt

På de återstående 400 av bokens 500 sidor ger författaren en skrämmande bild av denna nya härskande klass, nomenklatura. Ingående beskrives, hur den är organiserad och hur den rekryteras, dvs. hur karriärsystemet fungerar, hur den utövar sin hänsynslösa, totala makt över vanmäktiga undersåtar, hur medlemskapet i den tenderar att bli ärftligt, hur den utsuger folket och tillskansar sig så stor del som möjligt av produktionsresultatet, vilket den helt utnyttjar för egna syften: att stärka den egna maktställningen inåt och utåt med en väldig militär och polisär apparat och att åt sig själv skapa "det ljuva livet" med höga löner och massor av förmåner.

Med flera exempel belyser författaren ineffektiviteten i det socialistiska produktions-systemet vilket, skriver han, "tydligt visar den av Marx beskrivna processen: produktionsförhållandena förvandlas till bojor för produktionskrafterna."

"I ett av slutkapitlen med rubriken "En klass med anspråk på världsherravälde" analyseras Sovjetunionens aggressiva och expansionistiska utrikespolitik.

Målet, det allt dominerande målet för nomenklatura är att bevara och utöka sin makt och fömera sina ekonomiska tillgångar. Denna strävan hämmas emellertid av produktions ineffektivitet. Att ändra produktions-systemet skulle innebära en inskränkning i klassens maktmonopol och är alltså uteslutet. Därför blir en expansion utåt en nödvändighet med syftet "att utvidga makten över andra länder och utnyttja dessas rikedomar."

Utrikespolitisk expansion

"I sin utrikespolitik glömmer nomenklatura ej för ett ögonblick sina expansionsplaner." Till skillnad nämligen från de demokratiska parlamentariskt styrda staterna med växlande regeringar och öppen debatt kan sovjetregeringen planlägga och fullfölja sin utrikespolitik under en lång följd av år.

Man hör ofta påståendet, att Sovjets militära rustningar beror på att det känner sig hotat utifrån. Det ligger åtskilligt i det påståendet, men hotet är ej västs rustningar utan dess överlägsna samhällssystem, som kan skänka sina medborgare både bröd och frihet. Denna överlägsenhet är människorna i Sovjet väl underrättade om, och de härskande vet att de vet det, och därför måste folket ständigt hållas i strama tyglar och injagas en bestående fruktan.

"Då det inte handlar om hur väst förhåller sig utan helt enkelt om att finns till kan," konstaterar Volensky, "ingen avspänning och inget välförhållande från västs sida ändra något på sovjetledningens generallinje, på dess avsikt att förinta systemet i väst."

Överfaller de svaga

"Nomenklatura är en aggressiv klass, som vill erövra hela världen, om denna tillåter det."

Allt tal om fredlig samexistens, avspänning och avrustning syftar till att dölja detta mål. Många godtrogna människor i väst blir av detta fagra tal förda bakom ljuset och går Sovjets ärenden. De är, för att använda Lenins föraktfulla beteckning, "nyttiga idioter."

"Sovjetledningen vill ej ha krig, den vill ha seger." — "Den överfaller endast de svaga och fruktar de starka," skriver författaren.

Med allt tal om avspänning vill den invägga väst i säkerhet och få det att sänka garden, att bli svag.

Men vad händer om väst verkligen sänker garden?
Alvar Wallentin

Mikael Voslensky: Nomenklatura. Die herrschende Klasse der Sowjetunion. Verlag Fritz Molden (Wien-München-Zürich)

Amerikanska kyrkorådet

Världskyrkorådets amerikanska filial, US National Council of Churches, NCC, meddelade i februari att organisationens främsta mål under 1981 kommer att vara att motarbeta kärnkraftens utveckling och att isolera Sydafrika från omvärlden. NCC hoppas uppnå detta genom lobby-verksamhet, genom att organisera stora demonstrationer och genom annonser i större tidningar. NCC har även försökt övertyga kyrkoråd i andra länder att följa samma linje. NCC stöder vidare organisationer som PLO, sandinisterna i Nicaragua, ANC och SWAPO. Mozambique, Angola, Tanzania och länder med liknande regimer ligger NCC varmt om hjärtat.
HGO

Inflytande i media -det stora hotet

Ofta diskuteras risken med ägarkoncentration i pressen. I Sverige lades exempelvis för en tid sedan en statlig utredning fram, massmediakoncentrationsutredningen, som föreslog att förvärv av tidningsföretag skulle bli föremål för statlig tillståndsgivning! Ett klart steg i riktning mot censur, föreslaget i yttrandefrihetens namn!

Liknande idéer har diskuterats också i andra länder, bl a i England. En av deltagarna i den debatten har varit James Goldsmith. James Goldsmith har själv byggt upp en mångmiljonförmögenhet (i pund räknat). Till för en tid sedan ägde han det svenska livsmedelsföretaget Felix, men detta är nu sålt till Volvo-Beijer.

James Goldsmith har också varit engagerad i tidningsbranschen. Han startade den mycket påkostade veckotidningen Now, som emellertid blev ett ekonomiskt misslyckande. Tidningen är nu nedlagd. Ur ett av Nows sista nummer har vi fått tillstånd att återge ett inlägg som James Goldsmith gjorde inför det brittiska konservativa partiets parlamentariska mediagrupp. Det behandlar en fara som är mycket större än massmediakoncentrationen, men som trots detta inte blir föremål för några statliga utredningar: de sovjetiska försöken att påverka yttrandefriheten i Väst. Inlägget bygger bl a på material från amerikanska kongressutskott.

I Sverige har man på Rikspolisstyrelsen tillmätt inlägget så stor betydelse att större delen cirkulerat i översättning till vissa nyckelpersoner i polisen. Här återges emellertid inlägget oakortat.

James Goldsmith äger också den franska veckotidningen L'Express.

Flertalet europeiska länder har kommunistpartier som får mellan 15 och 20 procent av rösterna i allmänna val. I Storbritannien har vi ansett det vara lyckosamt att kommunistpartiet aldrig fått nämnvärt väljarstöd. Men konsekvenserna av denna brist på demokratisk framgång har varit långtgående.

Regeringsdokumenten för 1950 frisläpptes i januari 1981. De avslöjar att så tidigt som 1950 insåg och uttalade Attlees labour-regering klart och tydligt att kommunistpartiet som en

följd av sina bristande framgångar bland väljarna ändrat sin strategi från att försöka vinna representation i parlamentet till att infiltrera nyckelpositioner i samhället.

Infiltrationen av viktiga fackföreningar, av Labours partiorganisation och av Labours parlamentsgrupp är nu så välldokumenterade* att även de moderata inom partiet måste medge den. I demokratins namn har kommunisterna och deras allierade skapat maktpositioner utan väljarunderlag, som de nu helt kontrollerar.

Mitt inlägg rör pressen, media och kommunistiska propagandaasträngningar internationellt och i Storbritannien.

Ledarna för Sovjetunionens kommunistiska parti (SUKP) anser att propagandan är ett oundgängligt bihang till Sovjets utrikespolitik och dess militära strategi. Amerikanska representanthusets kommitté för unerrättelsefrågor har tagit fram underlag som visar att Sovjets propagandainvesteringar uppgår till mellan 3 och 4 miljarder \$ per år. Till detta kommer de investeringar som Sovjet gör i de länder som används som sekundära redskap i propagandaasträngningarna, särskilt då de europeiska satellitstaterna, Libyen och Kuba. Ansvarigt för propagandaasträngningarna är Internationella Informationsavdelningen (IIA), som bildades i Moskva i mars 1978. IIA leds av Leonid Zamjatin och lyder under Boris Ponomarev, som är suppleant i politbyrån. KGB tillhandahåller ett dolt bihang till det öppna sovjetiska propagandanätet. Det kallas Avdelning A och är en del av KGB:s första överstyrelse. Avdelning A planerar, samordnar och stöder operationer som syftar till att främja öppen sovjetisk propaganda och använder sig av medel som "planterade" artiklar i pressen, utspridda rykten, desinformation och kontroll av information till media. Tidigt på 1970-talet höjdes denna avdelnings status inom KGB:s organisation. Avdelning A har förbindelser med sina motsvarigheter i Kubas och Östeuropas underrättelsetjänster, och den samordnar sina program med dessa.

Kommunistpropagandans bredd

Syftet med denna propagandaasträngning är att diskreditera eller främja, alltefter den sovjetiska strategins behov, efter dess idéer och planer, vilka länder och individer det gäller.

* Även svenska socialdemokrater har reagerat mot utvecklingen i England. SSU-ordföranden motiverar exempelvis uteslutningen av den s k Offensivgruppen med situationen i England, där trotskister tagit över en tredjedel av partiorganisationen.

De viktigaste redskapen är frontorganisationer, media, individuella journalister och "inflytandeagenter". Var och en av dessa kategorier kan indelas i två större grupper: de som kan kopplas till kommunistpartiet, och de som inte kan kopplas till partiet och på det sättet förefaller vara objektiva informationsförmedlare. Den senare gruppen är särskilt värdefull, på grund av sin starkare trovärdighet.

En analys av de viktigaste frontorganisationerna visar bredden i propagandaasträngningarna. En av de viktigaste organisationerna är "Världsfredsrådet". Det bildades 1950 med sina rötter i "De intellektuella världskongress för fred". Världsfredsrådet äger en rad publikationer som utges på engelska, franska, spanska och tyska. Det ger också ut bulletiner, broschyrer och liknande. Dess främsta propagandamål är att få Väst att nedrusta. Världsfredsrådet driver en världsomfattande verksamhet och har ynglat av sig i regionala och nationella fredskommittéer. Världsfredsrådet står bakom möten inklusive kongresser som "Världsförum för fredskrafterna", "Världskommittén av religiösa ledare för en varaktig fred, nedrustning och rättvisa förhållanden mellan folken" osv osv. Världsfederationen för fackförbund* är en annan kommunistisk front. Den ger också ut tidningar, pamfletter osv. Dess mål beskrivs som ett enhetligt stöd och försvar för det socialistiska systemet i världen, och federationen driver kampanjer mot multinationella företag och till förmån för fackföreningsmakt. Den har fått A-status av FN, inklusive UNESCO och FAO.

Världsfederationen för Demokratisk Ungdom och Internationella Studentunionen har till uppgift att infiltrera bland ungdomen. Det uppskattas att organisationerna använt 100 miljoner \$ på att organisera ungdomsfestivaler. Internationella journalistorganisationen påstås ha till mål att försvara "pressfriheten och journalisternas frihet" och "försvara alla journalisters rätt att skriva enligt sitt samvete och sin övertygelse". En officiell amerikansk regeringsrapport visar att denna organisation är engagerad i en systematisk kampanj för att diskreditera oberoende internationella nyhetsbyråer och icke-kommunistiska tidningar. En viktig uppgift är utbildning av journalister i organisationens egna skolor, som finns i Budapest, Östberlin, Prag och Sofia. Ytterligare skolor planeras till Havanna och Alger.

"Internationella Fredsinstitutet" påstår sig vara ett forum där vetenskapsmän kan diskutera freden. Det publicerar också tidningar.

"Kristna Fredskonferensen" hävdar sig vara

* Enda svenska fackförbund med kontakter till denna federation är Hamnarbetarförbundet.

ett "Forum där alla kristna från hela världen kan mötas och söka efter Guds vilja rörande aktuella politiska, sociala och ekonomiska problem."

"Internationella Demokratiska Kvinnofederationen" har till mål att "förena kvinnor oavsett ras och nationalitet, religion eller politiska åsikter, så att de kan vinna och försvara sina medborgerliga rättigheter, sina rättigheter som mödrar och arbetare och slå vakt om fred, demokrati och nationellt oberoende."

"Internationella Förbundet för Demokratiska Advokater" kungjorde sitt mål i samband med 30-årsjubileet, som avhölls i UNESCO:s byggnad i Paris. Målen var att sätta "lagen i människans, demokratins, frihetens och den nya internationella ekonomiska ordningens tjänst."

Andra viktiga kommunistiska frontorganisationer är "Internationella Radio- och TV-organisationen" (ORIT), "Världsfederationen för vetenskapsmän" och "Internationella federationen för motståndskämpar".

Var och en av dessa organisationer stöder underorganisationer på internationell, nationell och lokal nivå och de utger tidskrifter, bulletiner osv. Var och en av organisationerna kan avslöjas som kommunistisk front med band till Moskva.

På samma sätt som IIA är det öppna centret för sovjetisk propaganda och Avdelning A är en stödorganisation, så finns det en grupp frontorganisationer, som till synes är självständiga, men som i själva verket är redskap för den sovjetiska propaganda. Många av dem använder orden "fred", "frihet" och "människliga rättigheter" så ofta att det för varje uppmärksam åhörare måste framgå att dessa ords ädla innebörd har våldtagits och förnedrats.

Utnyttjandet av media och journalister följer ett liknande mönster. Det finns många hundra tidskrifter under kommunistisk kontroll. Många hundra tidskrifter utges av frontorganisationerna. Och man utnyttjar de till synes objektiva media. Det når man genom att antingen ge dem understöd eller genom att infiltrera dem med journalister som är sympatiskt inställda till kommunistisk propaganda. Ladislav Bittman, tidigare biträdande chef för desinformationsavdelningen vid den tjeckoslovakiska underrättelsetjänsten, hoppade av till USA. När han förhördades förklarade han: "En relativt hög andel av de hemliga agenterna är journalister. En journalist som opererar i Storbritannien, Västtyskland eller USA är en stor tillgång för kommunisternas underrättelsetjänsten. Det finns en eller två journalister vid en viss tidning, som då och då får order om att publicera den ena eller den andra artikeln... Det finns tidningar i väst som ägs av kommunistiska underrättelseorgan... Det finns förlag som ägs av kommunistiska underrättelsetjänster."

Ryssarnas angrepp på neutronbomben

General Sejna, den höge tjeckoslovakiske avhopparen, erkände att den tyska veckotidningen *Der Spiegel*'s kampanj för att diskreditera Franz Josef Strauß styrdes av KGB. I

Jan Sejna

Frankrike dömdes journalisten Pierre Charles Pathé för att ha tagit emot pengar från KGB och för att ha fungerat som en agent i franska media.

Ett annat välkänt exempel som anförs av biträdande operationschefen för CIA rör en västeuropeisk journalist som arresterades 1979. Han rekryterades av en sovjetisk tjänsteman vid FN och överlämnades till kultursektionen vid sovjetiska ambassaden i hemlandet.

Han köptes och skrev artiklar från 1960 till 1979, artiklar som byggde på information som Sovjet lämnade till honom och som publicerades antingen i hans egen tidning eller vidarebefordrades till andra journalister.

Användningen av det som man i Sovjet kallar "inflytandeagenter" är också väldokumenterat. Ladislav Bittman vittnade om personer som innehade viktiga befattningar i regeringar, militära organisationer, den vetenskapliga eliten. Akademiledamöter är ett huvudmål. Nobelpristagaren Andrej Sacharov smugglade ut vad han kallade sitt testamente till väst. I det skrev han: "Människor i väst har köpts av sovjetiska organ i ordets mest direkta betydelse... Det inkluderar en del politiker, affärsmän och många författare och journalister, regeringsrådgivare och chefer för press och TV."

Jag ska i detalj beskriva ett exempel på en kommunistisk propagandakampanj. Sovjet ville försvaga västs försvar, uppmuntra ensidig nedrustning, särskilt i Europa, och genom detta göra det möjligt att isolera och finlandisera varje europeiskt land. Med andra ord, att skapa en allmän opinion mot att vi ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att försvara oss.

I detta syfte lanserade Sovjet en omfattande propagandakampanj mot neutronbomben.

Det uppskattas officiellt att denna kampanj kostat 100 miljoner \$. Den var en del av Sovjets allmänna kampanj för att hindra NATO från att modernisera sina taktiska kärnvapen. Ett särskilt angrepp anordnades också mot kryssningsrobotarna. Det angreppet lanserades av Daniel Procektor, chef för europeiska

säkerhetssektionen av Institutet för världsekonomi och internationella förbindelser.

Protestmöten

Kampanjen togs sedan upp av Världsfredsrådet, som förklarade att veckan mellan den 6 och 13 augusti 1977 var en internationell "aktionsvecka". Det var en del av ett försök att samordna hela propagandaapparaten. Händelseutvecklingen var följande:

- Fredsråd i skilda östeuropeiska länder höll protestmöten.
- I Istanbul demonstrerade en fredskommitté utanför USA:s generalkonsulat.
- I Accra lämnade en grupp ett protestbrev till amerikanska ambassaden.
- I Stuttgart, Frankfurt och Düsseldorf organiserade frontgrupper demonstrationer utanför de amerikanska generalkonsulaten.
- Liknande agitation genomfördes av frontgrupper i Lima och i Tanzania, liksom i form av en peruansk protest i FN.
- Andra internationella frontorganisationer, som "Världsfederationen för fackförbund" deltog i den internationella aktionsveckan.

En serie av kommunisterna planerade konferenser genomfördes också i Europa. Målet för denna speciella insats var FN:s speciella nedrustningssession, som skulle hållas i New York mellan den 23 maj och 28 juni 1977. Tre konferenser ordnades för att ge det psykologiska trycket på nedrustningssessionen. Världsfredsrådet organiserade via en av sina underfronter, "Internationella Förbindelsegruppen Forum för Fredskrafterna" ett symposium i Wien mellan 6 och 8 februari om "Kärnenergin och kapprustningen" i samarbete med Internationella atomenergiorganet (IAEA), ett FN-organ. Ett större möte hölls i Genève av en grupp som kallade sig själv "Speciella Kommitén för Nedrustning". I själva verket var den verkliga organisatören Världsfredsrådet, med bistånd från den schweiziska fredsrörelsen. Sedan kom "Internationellt Forum om Neutronbomben", som hölls mellan den 18 och 20 mars i Amsterdam. Sympatisörer från hela Europa samlades till mötet, som kulminerade den 19 mars i en demonstration med ungefär 40.000 deltagare. Många andra möten ordnades av Världsfredsrådet för att tjäna samma syfte. Det gällde exempelvis ett i Ciudad de Mexico mellan den 1 och 4 februari och ett annat mellan den 9 och 12 februari i Aten.

Hela denna aktivitet fångades upp i västeuropeiska media. Underättelskommittén i amerikanska representanthuset fick belägg för att "en del av denna presskunde förväntas reagera nästan automatiskt när neutronbomben en gång fått denna stora uppmärksamhet". Ur bevisningen citeras: "För Sovjetunionen består den verkliga propagandaföringen i den brett fientliga behandling som neutronbomben getts i den sk oberoende pressen". NATO:s generalsekreterare Luns beskrev presskommentarerna som bestående av "halvsanningar, osanningar och missförstånd".

Den 4 april tillkännagavs att president Carter hade beslutat att senarelägga produktion och användning av neutronbomben.

Chefen för ungerska kommunistpartiets internationella avdelning, Janos Berecz, skrev att "den politiska kampanjen mot neutronbomben var en av de viktigaste och mest framgångsrika efter andra världskriget".

Kampanjer riktas också mot länder som kämpar mot kommunistisk guerilla. Mönstret är nästan överallt detsamma. Kommunistisk guerilla går till angrepp. Regeringen försvarar sig och går till motangrepp. Uppmärksamheten koncentreras på regeringens motangrepp, och de beskrivs i sina mest bloddrypande detaljer. Det är ungefär som om den brittiska regeringen hade beskrivits som kriminella slaktare, eftersom den under Slaget om Storbritannien brutalt sköt ned tyska piloter utan rättgång. För dessa länder är hotet om ett totalitärt kommunistiskt maktövertagande lika fruktansvärt som faran var för ett totalitärt nazistiskt maktövertagande hos oss.

Successivt isoleras det angräpnade landet. Politiker som söker omval vågar inte tala ut, regeringar vågar inte hjälpa och affärsmän vågar inte investera. Vägen bereds för ett kommunistiskt maktövertagande i de mänskliga rättigheternas och demokratins namn.

Journalister lurade

I Storbritannien utsätts vi för en betydande mängd sovjetisk-inspirerad underminerande verksamhet. De många friheter som vi är lyckliga nog att ha skyddat, används mot oss. De flesta av de öppna och hemliga frontorganisationer som jag beskrivit är verksamma i Storbritannien. En del brittiska publikationer får direkt stöd från okända källor.

Vår nästan enhälliga respekt för pressfriheten kommer från vår övertygelse om att den är ett viktigt element för att skydda ett fritt samhälle. Det är därför pressen är en så bra skärm att gömma sig bakom när man arbetar för att skapa ett samhälle som inte längre skulle tolerera pressfriheten eller någon annan grundläggande frihet.

Det finns otaliga exempel på märkliga artiklar i brittiska media. Det behöver inte nödvändigtvis betyda att de som är ansvariga är sovjetiska agenter. Det kan betyda att de är oskyldiga offer för en propagandakampanj.

Det är viktigt att förstå hur sådana kampanjer får fart. Om en journalist arbetar på en artikel, så går han till klipparkivet och slår på det ämne han skriver om. Informationen som finns i dessa arkiv, särskilt när den har publicerats i respektabla tidningar och inte har tillrättalagts, kommer att användas gång på gång. Så när klipparkiven en gång har förorenats av propaganda, så kommer den falska informationen omedvetet att upprepas och få ytterligare trovärdighet och styrka. Ansvariga journalister anstränger sig för att kontrollera uttalanden i pressklipp, men det är ofelbart så att även de faller i fällor ibland.

Samhällssabotörer

Låt mig ge några exempel.

— Philip Agee är en avhoppare från CIA och en landsförrädare. De saker han arbetar för sammanfaller nära med de kampanjer som satts igång av Internationella Informations-

Sovjetiska kommunistpartiets chef för förbindelser med utländska kommunistpartier i icke-kommunistiska länder, Boris Ponomarev.

avdelningen i Moskva. Men brittisk TV utsatte oss för ett propagandaprogram som speciellt talade i hans sak.*

— *World in Action*, ett program som sänds av Granada-bolaget, presenterade ett program som var fiendligt mot den brittiska polisen, utan att avslöja att producenten själv hade arresterats av polisen under en demonstration. Granada är också känt för att ha anställt en journalist som använt utpressning under sin yrkesutövning.

— När det blev klart att det kommunistiska maktövertagandet i Vietnam och Kambodja medförde obeskrivlig skräck, så hamnade Västs intelligenta i ett dilemma. De hade kämpat för att länderna skulle överlämnas till kommunisterna. Nu var konsekvenserna uppenbara, och de behövde någon annan att skylla på. Den livboj som slängdes till dem var en kampanj som försökte göra Henry Kissinger ansvarig för händelserna i Kambodja.

— På senare tid har det utvecklats en illavarslande länk mellan vänsterorienterade journalister och likasinnade ämbetsmän. De senare har överlämnat hemligstämplade dokument, som de fått i sin egenskap av tjänstemän, dokument som sedan utnyttjas i presskampanjer.

— Till sist finns det värdefulla citat i en bok med titeln *Journey Into Journalism* skriven av den välkände pjäsförfattaren Arnold Wesker. Det är en bok om Weskers erfarenheter från Sunday Times när han samlade bakgrundsmaterial till en pjäs. Sunday Times försökte för en tid stoppa bokens publicering. Wesker beskriver i den när han besökte affärsredaktionen, och sina samtal med affärsjournalister. Så här säger han om dem: "Långt ifrån att vara det kapitalistiska samhällets pelare, så verkar de för mig vara en armé av skickliga samhällssabotörer."

"Ni förstår," citerar Wesker dem, "det är

en fråga om Sunday Times' trovärdighet som en gammal konservativ familjetidning, som har högre trovärdighet än exempelvis Observer, som är känd för sina liberala åsikter, och därför är vi en bättre tidning för att infiltrera radikala idéer igenom — fler kommer att tro oss."

Jävig domare

Man har i Storbritannien försökt att skapa ett organ vars uppgift det skulle vara att upprätthålla pressens höga standard. Det organet kallas *Press Council*.

Jag har bett *Press Council* att ge sina synpunkter på följande frågeställningar:

- Journalisters avslöjanden av betalningar och andra belöningar från främmande länder.
- Offentliggörande av betalningar och andra belöningar som journalister får från främmande länder.
- Offentliggörande av tidningarnas finansiering.
- Offentliggörande av journalisternas intressekonflikter.

Press Council svarade att de ville behandla enskilda fall, när det påstods att pressen inte hade motsvarat de krav som kan ställas. Med andra ord, *Press Council* vill arbeta med enskildheter och inte med allmänna principer. Detta trots att Pressutredningen från 1977 rekommenderade "att *Press Council* skall upprätta en uppförandenorm, på vilken den skall bygga sina avgöranden". Med andra ord upprätta allmänna regler.

Men *Press Council*'s verksamhet kan diskuteras ytterligare. Ordföranden för *Press Council* heter Patrick Neill. Förra året ombads *Press Council* att avge ett utlåtande rörande en anställd vid Granadas *World in Action*-program. Samtidigt anlätades Patrick Neill som jurist av Granada, inklusive *World in Action*.

Jag skrev till Neill och frågade om han ansåg det vara riktigt att han när han antogs fungera som domare, samtidigt fått arvode från en av parterna som han skulle fälla ett opartiskt omdöme om. Hans svar visade att han inte kände någon intressekonflikt.

* Programmet har naturligtvis flera gånger visats i svensk TV.

Men det som Neill talade för är kanske också avslöjande. Så här beskrev Lord Denning fallet och sin reaktion till det:

"Nästa exempel är det mest avslöjande av alla. Det är Granada-fallet. Ni har alla läst om det. En man i hög ställning i British Steel Corporation stal topphemliga dokument och överlämnade dem i hemlighet till Granada. Han har kallats 'mullvad'. Han gör sitt arbete underjordiskt och det avslöjas aldrig om han inte grips. Granada använde informationen i ett TV-program. British Steel försökte få namnet på 'mullvaden'; men Granada vägrade. Hovrätten gav Granada order om att utlämna det."

Kommunist med litet "k"

Lord Denning fortsatte: "För att förtjäna friheten måste pressen visa sig värdig den. En fri press måste vara en ansvarig press. Pressens makt är stor. Den får inte missbruka sin makt."

Kenneth Morgan, chef för *Press Council*, skrev i denna sin egenskap ett brev till *The Times* den 4 augusti och stödde Neill.

I augusti 1980 biföll *Press Council* klagomål från Arthur Scargill, riktade mot *News of the World* och Paul Johnson, som i en artikel beskrivit honom som "Yorkshire-Kommunisten". Skälet för att bifalla klagomålen var att Scargill var f.d. kommunist, men nu medlem i Labour-partiet. Även om Scargill inte var medlem i Storbritanniens Kommunistiska Parti, så har han många åsikter som är samma som trotskister, maoister och andra som kallar sig marxist-leninister står för, även om de inte är medlemmar i kommunistpartiet. Alla som har dessa åsikter kan med rätta beskrivas som "kommunist" (med litet k), även om de inte är medlemmar i Kommunistpartiet. Jag beskriver Scargill på det sättet.

Det är intressant att notera att Pressutredningen ansåg att *Press Council* ibland uttalar sig partiskt på ett sätt som otvivelaktigt försvagar tilltron till *Press Councils* obundenhet.

Bereder vägen för KGB

Med anledning av *Press Councils* ovilja att befatta sig med allmänna principer, blev jag förvånad över att de häromveckan krävde en offentlighetsprincip, som skulle göra av offentliga myndigheter hållen information till allmän egendom.

Det låter ungefär som det förslag i USA som ledde till att landet fick *Freedom of Information Act* och *Privacy Act*. USA har nu erfarenheter av dessa.

De anses vara lagar som garanterar KGB och terroristorganisationer grundläggande rättigheter.

Lagarna förespråkades av och försvaras av ett antal oberoende institutioner, som till synes är objektiva, men som icke desto mindre konsekvent stödjer åsikter som är liknande dem som förespråkas av kommunistiska frontorganisationer.

Sådan organisationer är Institute for Policy Studies i Washington. Det finns också många andra, som National Lawyers Guild (som tillhör Internationella Förbundet för Demokratiska Advokater) och National Emergency

Civil Liberties Committee.

Olyckligtvis får medarbetarna vid Institute for Policy Studies i sina åsikter i respektabla publikationer, utan att stämpas för vad de verkligen är: Vänsterextrema propagandister. Under den korta tiden mellan 1 mars och 1 juni 1979 dök åtta av IPS stödda författare upp på debattsidan i *New York Times*.

För inte så länge sedan ordnades ett förhör om effekterna av *Freedom of Information Act*. Vittnesmålen visade att lagen allvarligt skadade USA:s förmåga att samla in information och att den hade varit värdefull för KGB och andra underminerande organisationer.

En illustration av detta är att Philip Agee, förridaren som nu bor i Hamburg, redan har begärt information från CIA som motsvarar fyra månars arbete. Under 1978 använde denna enda myndighet 116 månår för att besvara förfrågningar, som till största delen tycks ha kommit från källor som är fiendligt inställda till USA.

Lyckligtvis vill president Reagan återuppbygga CIA:s styrka, och för att nå dit måste ett första steg vara att avskaffa eller kraftigt ändra *Freedom of Information Act* och *Privacy Act*.

Hur kan det komma sig att *Press Council* i strid mot sina principer att inte behandla allmänna frågor föreslår en sådan lag? Är *Press Council* bara dumt eller är det illasinnat?

Det brittiska parlamentet kan inte längre blunda inför dessa frågor. Det måste lagstifta för att skapa regler och dessa regler måste innefatta:

1. Att medlemskap i *Press Council* görs helt oberoende och ansvarigt.
2. Att en lag införs som motsvarar den amerikanska lagen för registrering av främmande agenter, som gör det nödvändigt för alla som får betalning från en främmande regering att registrera sig som en agent för detta land.
3. Att det så långt det är möjligt skall offentliggöras vem som står för en information och vem som finansierar den.

Kan någon som verkligen tror på pressfriheten motsätta sig detta?

Copyright Now Magazine/Contra.

BOKLISTAN

Några aktuella böcker från den senaste tidens utgivning:

Anderz Harning: *En skatteindrivares död*. Rabén & Sjögren.

F J Nordstedt: *I kampen Bonniers*.

Andres Küng: *Don Gustavo och bläckfisken*. Libris.

Dieter Strand: *Palme igen*. Norstedt. C:a 82:-

Hans-Joachim Klein: *Vägen tillbaka. En avhoppad terrorist om sin roll då och nu*. Berghs.

Anders Runwall och Bertil Hagert: *Syd Korea — i skuggan från ingenmansland*. Harriers. C:a 75:-.

Försvar för frihet och fred. Ordfront. C:a 53:50.

Gunnar Fredriksson: *Den svenska högerns idéer och politik*. Tiden. C:a 25:-.

Åke J Ek: *Kostbart diplomatiskt (ut)spel? En studie i propaganda, handel och diplomati i förhållandet Sverige-Nordkorea*. Studentlitteratur.

Håkan Wiberg (red): *Dragkampen på Afrikas horn*. Nordiska Afrikainstitutet. C:a 35:-.

Lars Gustafsson: *För liberalismen. En stridskrift*. Norstedt. C:a 42:-.

Steve Raviez: *Det öppnade Kina*. Bonniers.

Lars Ragnar Forsberg: *Möte med makten. Intervjuer inför 80-talet*. Ordfront. C:a 89:-.

Eino Hanski: *Brödrabataljonen*. Askild & Kärnekull.

Sven Fagerberg: *Det mänskliga uppdraget*. Alba.

Mika Larsson: *Det började i Gdansk*. Författarförlaget. C:a 62:-.

Rolf Ejvegård: *Sovjetunionens konstitution. En analys*. Esselte Studium. C:a 84:-.

Hugo Hegeland: *Vad tjänar du mest på?* Karima förlag. C:a 22:-.

Vid avgrunden — en katalog över vänstern i Sverige. Studentförlaget Horisont. C:a 13:-.

Lennart Hane: *Den goda och den onda lagen*. Författarens förlag.

Bertil Häggman: *Global frihet och säkerhet — en ny strategi för 1980-talet*. Lettiska nationella fonden.

Sven Landin: *Kommunisterna. De splittrade splittrarna*. Landsorganisationen.

Baymirza Hayit: *Turkestan im Herzen Eurasiens*. Studigverlag, Köln. C:a 36DM.

David Bonavia: *The Chinese. A portrait*. Allen Lane, London. C:a £ 7:95.

Bernard Hamel: *Résistance en Indochine 1975-80*. IREP, Paris.

Nikolaus Lobkowitz: *Marxismus und Machtergreifung. Der kommunistische Weg zur Herrschaft*. Edition Interfromm, Zürich.

Konrad Zweig: *The Origins of the German Social Market Economy. The leading ideas and their intellectual roots*. Adam Smith Institute. C:a £ 1:50.

Cecil Turner (ed): *The Case for Private Enterprise*. Bachman & Turner Ltd, London. C:a £ 4:95.

Bachmans Book of Freedom Quotations. Bachman & Turner Ltd, London. C:a £ 8:25.

Phyllis Schlafly: *The Power of the Positive Woman*. Arlington House, New Rochelle, N.Y. C:a \$ 9:95.

Utländsk press i Östeuropa

Det finns en liten rännil av västerländska tidskrifter som når Östeuropa. Men de flesta av dessa är kommunistiska av typ Ny Dag, L'Humanité etc. Några få är av annan karaktär. Villkoren för de västerländska alstren är dock högst varierande i Östeuropas olika länder. Björn Arrhen har tittat närmare på förhållandena.

I slutdelen av Helsingforsavtalet läser man: "Medlemsstaterna är medvetna om betydelsen av en mer omfattande kännedom och en bättre förståelse på livets skilda områden i de olika länderna och rekommenderar därför vidsträckt förbättringar för att underlätta informationen över gränserna."

Denna paragraf skulle utgöra grundvalen för ett vidgat informationsutbyte mellan västvärlden och östblockets stater och omfatta utbyte av litteratur, film, TV-program, trycksaker, tidningar och tidskrifter samt göra det lättare för enskilda människor att fritt färdas mellan de olika länderna.

Ingenring har hänt sedan avtalet undertecknades i Helsingfors. Alla lättnader har helt nonechalerats av Sovjetunionen och dess satellitstater. Fortfarande hindrar myndigheterna i dessa länder nära släktingar att träffas. Resor till utlandet för sovjetmedborgare är förbjudna. Alla visumansökningar avslås utan motivering. Inrese tillstånd förvägras utländska besökare, journalister trakasseras och utvisas på falska anklagelser om sovjetfientlig verksamhet. Brev från utlandet öppnas och censureras. Personer som kan tänkas ha förbindelser med utlänningar får sina telefoner avlyssnade, oliktankande förföljs, deporteras och mister sina arbeten och sociala förmåner. Obekväma författare fängslas och döms att gå i exil eller får fängelse för böcker de publicerat i utlandet.

Med alla medel förhindrar Sovjetunionen och Öststaterna kontaktmöjligheterna med västvärlden. Särskilt gäller detta det fria utbytet av tidningar och tidskrifter.

Polen har flest utländska tidningar

Införsel och försäljning av utländska tidningar är olika inom Östblocket. Polen är det land som importerar det största antalet utländska tryckalster, följt av Rumänien, Ungern och Tjeckoslovakien. Sovjetunionen och Östtyskland står långt ner på listan då det gäller import, försäljning och distribution av utländska pressalster.

I de olika ländernas skilda *Interhotell* (avsedda

endast för utländska turister) hittar man mycket sällan utländska dagsstämningar. De få exemplar som ev finns att köpa är kommunisttidningar som *Ny Dag*, *L'Humanité*, *Morning Star* etc.

Enligt officiell statistik prenumererar Östtyskland på över 100 västeuropeiska, amerikanska och japanska tidningar och tidskrifter. Men dessa är endast tillgängliga för partitoppen, betrodda partifunktionärer och parti-pressens chefredaktörer. Befolkningen i Östtyskland har ingen möjlighet att läsa utländsk press eller andra tryckalster från den fria världen.

I Polen och Ungern är det lättare för studenter och andra intresserade att läsa utländska tidningar och tidskrifter, som är tillgängliga på universitetsbiblioteken och även kan påträffas hos en del bokhandlare. Här finns också översättningar av utländsk litteratur och böckerna är inte som i Sovjet och Östtyskland enbart verk av pålitliga kommunistförfattare.

Under Helsingforsavtalets dagar hävdade de sovjetiska delegaterna att mängder av utländsk litteratur översätts till ryska. Men en rad böcker är förbjudna av rent politiska skäl. Dit hör bland många andra *Saul Bellows Malamud*, *James Joyce's Ulysses*, *Simon de Beauvoirs Mandarinererna* och *Vilhelm Mobergs Utvandrarerna*.

Tidningar och tidskrifter förbjuds och konfiskeras redan vid gränsen. Det gäller inte bara skiljeböcker (till vilka även socialdemokratiska inräknas) utan också kommunisttidningar, framför allt de nya "eurokommunistiska" partitidningarna. Den spanske kommunistledaren *Santiago Carillos* bok om eurokommunismen är helt förbjuden i Sovjetunionen och Östtyskland.

Den mest ansedda av alla internationella naturvetenskapliga tidskrifter, engelska *Nature* utsätts för censur i hela Östblocket och i Sovjetunionen slänger man helt enkelt bort vartenda nummer redan vid gränsen.

I Tjeckoslovakien räknar man en utländsk tidning på 10.000 personer. Polen som trots sin relativt liberala inställning till Västvärlden kommer på andra plats med en tidning på 20.000 personer. I Sovjetunionen måste mer

än 300.000 läsare samsas om ett exemplar av ett utländskt tryckalster och i Östtyskland en halv miljon.

Ett problem då det gäller massmedia har kommunistpartierna i Östtyskland och Tjeckoslovakien inte kunnat lösa — den illegala avlyssningen av utländska radio- och TV-sändningar. För inte så många år sedan var befolkningen förbjuden att lyssna på utländska sändare och folkpolisen gjorde dagliga razzior i hemmen, beslagtogs radio- och TV-apparater. Innehavarna arresterades och "förbrytarna" anklagades för högförräderi och dömdes till långa fängelsestraff. Samma förhållande härskade i Sovjetunionen och myndigheterna försökte hindra lyssnarna genom att sätta in kraftiga störningssändare mot "kapitalistsändarna" i Västtyskland, England och Frankrike. I dag har man gett upp försöken eftersom det visade sig omöjligt att kontrollera alla illegala lyssnare.

Människor innanför järnridån kan i dag lyssna på alla västeuropeiska radiostationer — och gör det också. Vidare kan 70% av östtyskarna och tjeckerna se västtysk TV.

När utländska tidningsutgivare klagat hos de sovjetiska myndigheterna över den ringa importen av deras produkter, svarar utrikesdepartementet, att orsaken beror på valutansvarigheter, men framför allt att allmänheten inte är intresserad av att läsa utländsk press.

Sanningen är den att kommunistpartierna i Östeuropa och Sovjet är rädda för att Västvärlden genom "olämpliga" tidnings- och tidskriftsartiklar skall sprida idéer som strider mot kommunismens ideologi och därmed påverka folket.

I den egna partipressen uppmanas och varnas folk för att köpa "den kapitalistiska smörjan", som endast innehåller lögnar och angrepp på Sovjetunionen och imperialistisk propaganda i syfte att söndra de socialistiska länderna.

Sovjetunionen tänkte aldrig följa Helsingforsavtalet då det gällde ökad förståelse mellan folket och information över gränserna.

Björn Arrhen

Romarriketets välfärdsdöd

Av fil dr Sven Rydenfelt

I antikens Rom börjar statliga socialunderstöd i större skala utdelas under Gajus Gracchus (158-122 f Kr) i form av subventioner på baslivsmedel, framför allt spannmål. Livsmedelssubventionerna blev ända från begynnelsen ett vapen i striden om massornas gunst och därmed om den politiska makten.

Den billiga brödsäden såldes till en början utan behovsprövning åt var och en som var villig att ställa sig i köerna, en möjlighet som till en början utnyttjades av cirka 50.000 personer. Sedan systemet vill införts, växte antalet understödstagare snabbt, och ingen av de följande maktavarna vågade stoppa det. Först den store fältherren Sulla (138-78 f Kr) gjorde ett försök, men svåra sociala oroligheter tvingade honom till reträtt. Inte mindre än 200 000 av Roms invånare fick nu understöd och slog vakt om sin rätt till billiga livsmedel.

Julius Caesar

När Julius Caesar år 49 f Kr tog makten, hade antalet understödstagare vuxit till 320.000, ett antal som han genom behovsprövning lyckades pressa ner till 150.000. Efter hans död följde svagare härskare och antalet bidragstagare steg på nytt till 320.000, ett antal som kejsar Augustus (från 31 f Kr) genom en ny behovsprövning pressade till 200.000.

Bidragssystemet hade vid det här laget blivit en etablerad social institution med en levande kraft som under de följande århundradena motstod alla attacker. En milstolpe i utvecklingen blev kejsar Aurelianus (270-275 e Kr) som inte bara gjorde understöden ärftliga, utan också — för att befria medborgarna från besvär och kostnader — i stället för spannmål delade ut färdigbakat bröd och kompletterade med fisk, olivolja och salt.

Romarna krävde av sina härskare inte bara billiga baslivsmedel utan därutöver också en billig subventionerad kultur — teater, konserter, cirkusföreställningar, gladiatorspel.

Ingen av kejsarna, inte ens Caesar eller Augustus, vågade nämnvärt inskränka på den romerska befolkningens privilegier, dess rätt till bröd och skådespel. De hade visserligen sina soldater och sitt pretorianska garde, livvakten, med makt att slå ner varje upprorsförsök. Men de föredrog att vara generösa och hålla massorna vid gott humör. Som alla härskare ville de gärna hälsas med entusiasm, när de blandade sig med folket vid de officiella festerna och nöjestillställningarna. Populariteten hos folket, jublet och hyllningarna, var för maktavarna en ljuv musik, som de var villiga att betala ett mycket högt pris för.

Penningvärde och inflation

Roms utveckling till ett världsrike skedde med hjälp av en stor och dyrbar militärapparat, vartill kom att Rom som "världens huvudstad" borde prydas med massor av palats och monumentalbyggnader.

Detta jämte de oerhörda kostnaderna för romarnas "bröd och skådespel" gjorde att maktavarnas behov av inkomster blev nära nog omöjligt. Utgifterna blev långt större än inkomsterna, och när skatteinkomsterna inte räckte till grep man till penningvärdeförsämring — inflation.

I brist på ett modernt penningväsen med sedlar — då sedelpressarna kan användas — fick man försämrat myntet. Silvermyntet denaren infördes 268 f Kr och höll då 94 procent silver, en löslighet som sedan undan för undan sänktes och 268 e Kr sjunkit till 0,02 procent, dvs 1/4.700 av den ursprungliga. Det låter mycket, men prisstegringarna — inflationen — uppgick i själva verket till i genomsnitt endast 1,6 procent per år. För oss som 1980 kommer upp till 15 procent, ter sig 1,6 procent som en siffra så nära stabilt penningvärde vi kan föreställa oss!

Takten i inflationen ökade dock — som den i en välfärdsstat brukar göra — och under de hundra åren från början av 200-talet till början av 300-talet e Kr steg priserna på en artaba (ca 35 kg) vete från 12 till 120.000 drakmer, dvs 10.000-dubblades. Nu hade man hamnat i utförsbacken ordentligt, eftersom det innebar en prisstegring med i genomsnitt bortåt 10 procent per år.

Naturligtvis drabbades spararna av penningvärdeförsämringen, särskilt småspararna som alltid gärna sparar i pengar. En sådan inflation verkar i realiteten som en systematisk utplundring av spararna och drabbar till slut själva viljan att spara.

Plundringen av de produktiva

Under århundradena före Kristi födelse, då det romerska riket utvecklades, var den ekonomiska basen — utan vilken ingen utveckling varit möjlig — ett system som stimulerade till företagsamhet och reproduktion, en marknadsekonomi med fri produktion och fri handel. Skatter och tullar var relativt låga. Jordbruket blomstrade och utvecklade kapacitet tillräckligt för att försörja miljonstaden Rom med livsmedel. Hantverk och handel blomstrade, och industriföretag växte fram.

Så kom välfärdsstaten med inte bara "bröd och skådespel" utan också omfattande och frikostiga bostads- och barnbidrag (motivering den låga natalitet) och offentliga arbeten, en utveckling som sedan den vill startat fortsatte av bara farten och med en levande kraft som inte kunde hejdas. I takt med

denna utveckling ökades statens-härskarnas inkomstbehov med undan för undan höjda skatter som resultat.

Naturligtvis lades skatterna främst på de produktiva, företagare inom olika näringar, eftersom de tjänade pengar och ofta skapade sig förmögenheter. Till en början sökte man lägga bördorna på de erövrade provinserna utanför Italien, men när skatteutsugningen där kommit produktionens källor att sina, tvangs man lägga allt tyngre bördor på de egna medborgarna. Till slut blev skattetrycket sådant, att fler och fler av företagarna inte längre klarade sina företag. För att inte hindra nerläggningar och arbetslöshet tvangs staten gå in och ta hand om företagen. Stora delar av näringslivet förställdes.

Företagarnas svårigheter berodde inte bara på skatterna utan också på mängden av statliga regleringar. När missnöjet med prisstegringar och inflation växte, sökte härskarna dämpa oron genom att införa priskontroll.

Så införde t ex kejsar Diokletianus år 301 e Kr en lag om prisstopp och brutala straff, inklusive dödsstraff, för den som höjde några priser. Naturligtvis blev resultatet — som det alltid i sådana fall blir — att varuströmmen stryptes med brist och nöd som följd. All priskontroll där producenten hindras ta ut det pris konsumenten är villig betala, innebär givetvis en stökd från producenten, en plundring och misshandel som i fortsättningen kraftigt bromsar producentens vilja att producera. Med förödande konsekvenser för de konsumenter som krävt kontrollen!

Under kejsar Aurelianus på 270-talet e Kr hade staden Rom en befolkning om i runt tal en miljon. Men här vänder kurvan neråt. Den ekonomiska misshandeln av företagarna, framför allt bönderna, kommer försörjningen av världsstaden att svikta. Den legala marknaden med dess låga kontrollerade priser får allt mindre varor och ersätts av en svart marknad med skyhöga priser. Den fattiga befolkningen som inte förmår betala dessa priser, tvingas i allt större omfattning lämna staden.

Välfärdsystemet skapade socialparasitism och ovilja mot arbete hos stora delar av befolkningen. Bristen på arbetsvilja hos de egna medborgarna sökte man kompensera med hjälp av 100.000-tals slavar som tagits under de många krigen. Bristen på viljan hos de egna medborgarna att göra tjänst som soldater gjorde att de romerska härarna till slut så gott som helt utgjordes av utländska legoknektar utan vare sig stridsvilja eller lojalitet.

När barbarerna från norr under sin hövding Odovakar år 476 stormade fram, blev det en lätt match för dem att erövra Rom och störta världsriket i ruiner. Världsstaden, den tidigare miljonstaden, förvandlades efterhand till en by.

Varje samhälle bygger sin styrka på en moralisk grund. En moral som innebär att lag och ordning upprätthålls och att medborgarens liv och egendom respekteras. När maktavarna tror att de med hjälp av statens våldsmaskineri kan plundra vissa medborgargrupper på deras inkomster och egendom, misstar de sig.

Sven Rydenfelt

BOK-NYTT

Kan socialismen överleva Gulag?

Kan Marx överleva Gulag? frågar den f.d. stalinisten, f.d. medlemmen i franska kommunistpartiet Pierre Daix i sin till tyska översatta bok *Le socialisme du Silence*.

År 1974 lämnade Daix kommunistpartiet, vars centralkommitté han tillhört, sedan han som ende partimedlem i Frankrike försvarat Solzjenitsyn och dennes *Gulagarkipelagen*, vars sanningar öppnat så många ögon och rensköljt så många hjärnor. I ett särskilt kapitel hyllar han Solzjenitsyn, som "inför våra ögon blottlagt det moraliska och andliga misslyckandet hos en socialism som endast socialiserat ängesten och barbariet."

Daix presterar i sin bok en uppgörelse med främst leninismen-stalinismen men även i viss utsträckning med marxismen. Han vill rasera den mur av tystnad som alltför länge särskilt inom kommunistpartierna i väst och bland dessas många intellektuella medlöpare av olika schatteringar dolt de oerhörda förbrytelser som i marxismens och socialismens namn begåtts i Sovjetunionen. Han vill avslöja den totalitära regimens rätta natur.

Ingående skildrar han därför utvecklingen efter oktoberrevolutionen och den hänsynslösa kamp om makten och den terror för att behålla den och bygga ut den som Lenin påbörjade och som Stalin så effektivt fullföljde.

Som Marx' lärjungar ville bolsjevikerna på ruinerna av det samhälle som de i grunden raserat bygga ett nytt som skulle skänka medborgarna frihet, lycka och välbefinnande. Privategendomen socialiserades, men i släptaget av denna socialisering följde socialisering av den totala makten, av terror, tortyr och massutrotningar, av koncentrationsläger och av sinnessjukhus som straffanstalt.

Vad i Marx' lära möjliggjorde eller rättfärdigade dessa metoder att förverkliga socialismen?

Marx utformade sin lära under förra hälften av 1800-talet, under den första industriella revolutionen, och påverkades av den tidens vetenskap. Nu har emellertid, understryker författaren, vetenskapen, främst naturvetenskapen, gett oss en helt annan världsbild. Vidare intar evolutionismen, tron på en utveckling i ständigt gynnsam riktning, en dominerande plats i Marx' bedömning av och profetior om framtiden. De kapitalistiska produktionsförhållandena driver med nödvändighet fram en övergång till ett socialistiskt samhälle med upphävande av privategendom och därmed avlägsnandet av alla missförhållanden under kapitalismen.

Enligt Marx' materialistiska historieuppfattning är det den sociala verkligheten som formar människornas medvetande och ej tvärtom. Därav följer, att grundandet av ett socialistiskt samhälle är det primära. Först i ett sådant samhälle kan människorna utveckla goda egenskaper, och dessa goda egenskaper

produceras som en konsekvens av samhällsförhållandena.

Högst sannolikt bekände sig Lenin med sin torftiga materialism till denna tro. Låt oss först hjälpa till med förlossningen av det socialistiska samhället — även om det måste ske med kejsarsnitt! — en födelse som med en naturlags nödvändighet måste komma, inbyggd som den är i det kapitalistiska systemets förutbestämda utveckling, så blir allt frid och fröjd.

Här stöter vi på det mest ödesdigra hos Marx, vilket Daix ej tar klar ställning till, nämligen hur skall övergången till socialismen ske? Vilka rättsliga och moraliska normer måste vara vägledande för dem som tar makten, så att ej allt kommer på villovägar?

Mest sannolikt är att Marx ansåg en revolution oundviklig, verkställd av proletariatet, utan att han närmare gjorde klart för sig vad en sådan innebär av våld och rättslöshet. Marx levde ju i traditionen från franska revolutionen, en tradition som betraktade varje revolution som något positivt, som en progressiv företeelse i mänsklighetens vandring mot en ljusnande framtid. (En åskådning som många hyllar även i våra dagar!)

Enligt den materialistiska historieuppfattningen bestäms medvetandet av samhällsförhållandena, alltså även moralen. Några universella moraliska värden existerar ej. Moraliskt blir vad som gagnar en viss samhällsordning, en bestående — eller en kommande. Och om den kommande är något så förnämligt som det socialistiska samhället, är allt som gagnar dettas tillblivelse något i sig självt värdefullt. Ändamålet helgar medlen!

Lenin drog den yttersta konsekvensen av denna uppfattning. För honom var alla medel inte bara tillåtna utan även nödvändiga. "Vi säger," förkunnade han, "att moralen är helt underordnad den proletära klasskampens intressen... Moral är allt som tjänar till att förintä det gamla utsugarsamhället... — Diktaturen vilar helt på våld och är ohämmad av alla lagar." Alltså även av de egna lagarna! Daix borde i sin kritik av marxismen slagit fast, att Marx' allvarligaste församelse bestod i att han bortsåg från maktens problem, nödvändigheten att kontrollera maktinnehavarna — vilka de än är! — med ett system av fasta rättsliga institutioner.

Daix hävdar, att maximen "ändamålet helgar medlen" är helt osocialistisk, men han redogör ej för vad han menar med socialism, vilka rättsliga och moraliska regler som skall tillämpas. Personligen ådagaligger han hög moralisk standard: mod, sanningskärlek, varm medkänsla för de otaliga offren i Sovjet. Han talar om en "kommunistisk moral", som de "sovjjetiska normerna" tillintetgjort. Han protesterar mot de franska kommunisternas "perverse solidaritet" med systemet i öst, mot att "de ej solidariserar sig med de folk som lider."

Men vari skiljer sig denna "kommunistiska moral" från de allmänmänskliga demokratiska värderingar som bör vägleda oss alla i våra politiska engagemang?

Är möjligen "kommunistisk moral" något annat och förmer?

Författaren invänder mot Roy Medvedev — denne besynnerlige "halvdissident", som i

Författarförlagets *Tidskrift* (1980:1) falskeligen kallas "en av de mest berömda dissidenterna" — att han i sitt krav på reform av det sovjetiska kommunistpartiet ej analyserat maktens problem. Författaren faller i det sammanhanget ett yttrande, som belyser hans grundinställning. Demokratien är visserligen bra — men utan socialism?

Jag citerar: "Medvedevs reformer förliser mot den byråkratiska oligarkins reella makt, en oligarki som blott med alltför konsumtionsvaror kan stämma det alla väsentliga friheter berövade proletariatet försonligt. På samma sätt förhåller sig den moderna kapitalistiska oligarkin till sitt lika maktlösa proletariat: med den skillnaden att proletariatet i väst emellertid förfogar över några demokratiska rättigheter."

Skymtar man ej bakom formuleringen "lika maktlösa proletariatet" den kommunistiska bockfoten?

Proletariatet är visserligen "mindre medelöst" än då Marx skrev sitt Manifest, medger författaren, "men någon ekonomisk makt har det ännu ej." I de socialistiska länderna har arbetaren, tillägger han, "ännu färre politiska rättigheter än i de kapitalistiska länderna. Han har varken facklig frihet eller föreningsfrihet, varken tanke- eller yttrandefrihet eller rätten att demonstrera, alltså rättigheter som arbetaren i de borgerliga demokratierna äntligen förfogar över."

Men är inte alla dessa demokratiska rättigheter det väsentligaste, det som gör samhället mänskligt? Även om det inte är socialistiskt?

Författaren glömmer att framhålla, att arbetaren i väst även lever i ett rättssamhälle till skillnad från rättslösheten och godtycket i öst.

Dessutom är arbetaren i väst inte bara "mindre medelöst" än på Marx' tid. Till skillnad från kapitalismen i väst kan socialismen i öst — trots väldiga naturtillgångar: bördig jord (en hektar odlad jord per invånare, lika mycket som USA), rikligt med olja, kol, metaller, skog — ej producera tillräckligt med varor för folkets behov.

Vad innebär arbetarnas makt över produktionen? I vilka demokratiska former — för alla medborgare gällande demokratiska rättigheter! — skall denna makt utövas?

Detta är frågor som Daix, trots hans värdefulla uppenbarhet i det kommunistiska Augiasstallet, tyvärr ej besvarar.

Författaren frågar om Marx kan överleva Gulag. Man kan även fråga: Kan socialismen överleva Gulag? Är socialism utan Gulag möjlig? Kan demokratin överleva socialismen?

Alvar Wallentin

Pierre Daix: Marxismus — die Doktrin des Terrors. Styria Verlag. Pris 29:80 DM.

Möte med makten

Det är mänskligt att försöka dölja sina tankar och åsikter, speciellt de inopportuna. Det gäller i särskild grad om politiker och en del s k maktinnehavare. Dessa är alltså enligt logikens lagar mänskliga. Lars Ragnar Forsberg

har gett oss ett bevis på detta med sin bok *Möte med makten*, i vilken han delger oss sina radiointervjuer 1980 med ett dussin portalfigurer. Av dessa är fyra moderater, en folkpartist (kristen), medan resten är mer eller mindre rödfärgade. Radiochefen Örjan Wallqvist avslöjar själv sin partitillhörighet, men de som hört honom i TV visste ju den redan. Han anser sig dock i sitt ämbete vara neutral och det ligger förmodligen något däri: Radio och TV har ju numera ibland förbluffande realistiska inslag. Olle Alsén, ledande ledarskribent i DN, följer framgångsrikt sin politiska hemvist, men hans artiklar har väl så mycket rödfärg som själva Norrskensflamman, om tidningarnas respektive upplagor beaktas. En av våra förnämsta författare, Sven Delblanc, tillåter sig — om än "som en tillspetsning" — att tala om "det kapitalistiska samhällets råa självhävvelse, snikna egoism och stupida lyckomoral". En som avviker från regeln ovan är Gösta Bohman. Han är den mest mänskliga, men ändå samtidigt befriande, nästan explosivt öppenhjärtig. Det verkar som om han saknade både vilja och förmåga till förställning.

Trots en del snärjande frågor lyckas författaren knappast i sak få ut mycket nytt eller oväntat.

Åke Malmquist

Lars Ragnar Forsberg: *Möte med makten*. Ordfront. Cirkapris 89:-.

Försvar för frihet och fred

Pocketboken *Försvar för frihet och fred* är en antologi bestående av olika artiklar, anföranden och intervjuer, som oftast varit publicerade tidigare.

Dessa fakttämlägg och debattinlägg har försvarskommittén tillsammans med Folk och Försvar som förläggare önskat publicera för att stimulera debatten. Försvarsutredningar har tidigare normalt inte brukat publicera delbetänkanden under arbetsgång, men nu vill man arbeta "inför öppna dörrar".

Den svenska Riksdagen skall 1982 fatta ett nytt långsiktigt försvarsbeslut. Eftersom detta beslut som alltid får vittgående följder, vilket beslut som än tas, är det synnerligen viktigt att den breda allmänheten engageras i frågan. Boken ifråga kan kanske på sitt sätt bidra till en bättre och allsidigare balans. Försvar för frihet och fred är sammanställt av en redaktionskommitté, som är helt fristående.

Personer med skilda åsikter framträder i boken, vilket gör den allsidig och intressant. Den består av sammanlagt 22 avsnitt.

Några av de mest kända författarna till artiklarna är t ex Gunnar Nilsson, Lennart Ljung, Karin Söder, Ola Ullsten, Olof Palme, Allan Hernelius och Åke Landqvist. Ett speciellt intressant avsnitt heter "Vägen till avspänning är lång" och är inte oväntat skrivet av ÖB Lennart Ljung. Han poängterar att det är naturligt att människor önskar avspänning och nedrustning, men att vägen dit är lång. Därför är det också viktigt att våra politiker deklarerar den enhet som finns mellan par-

tierna av att ett starkt försvar behövs.

Bertil Johansson och Lars O Nordmark pläderar för ett decentraliserat djupförsvar byggt på mobiliseringsmodellen, men förvävar sig över att inte fler "vanliga människor" engagerar sig i försvarsfrågan.

Berit Frändås diskuterar frågan om kvinnans deltagande i försvaret under rubriken *Låt kvinnorna delta i försvaret om de själva vill!* I samband därmed görs också vissa militärhistoriska jämförelser.

Även Åsa Moberg tycker att kvinnor måste kräva kunskap om krigets villkor. Om nedrustning och försvar skriver Karin Söder och finner därvid att det rör sig om två sidor av samma politik.

Den som tydligast säger ifrån att vi har undervärderat farorna, är Allan Hernelius. Denne pekar på hur balansen mellan de båda maktblocken har förskjutits till Sovjetunionens fördel. Om Sverige skall kunna stå utanför ett eventuellt tredje världskrig är det viktigt att vår utrikespolitik är stabil och förtroendeingivande framhåller han vidare.

Hernelius tycker att vi har råd med ett försvar, för om vi skall ha ett försvar, så måste det fylla sin uppgift att vara angreppsvållande — och då får det kosta vad det kosta vill.

Boken innehåller skilda argument och har olika utgångspunkter, men alla inblandade vill försvara och utveckla de delar i Sveriges säkerhets- och försvarspolitik som har ett brett stöd i parlamentet. Roger Söderqvist

Försvar för frihet och fred — Röster ur svensk försvarsdebatt. Ordfront. Cirkapris 53:50.

Nattfrost

Mlynar skildrar i sin bok hur atmosfären i efterkrigstidens Östeuropa enkelt och självklart var kommunistisk, närmare bestämt stalinistisk. Stalinismen blev en barnafrom livsuskådning, som i hans fall befästes av en femårig period av indoktrinering i Moskva, dit han sändes som 20-åring 1950. Han blev där t o m ett lugnande stöd för de kamrater hos vilka

vissa korn av tvivel grodde. Tvivlet kunde komma i dagen vid de ideliga och grundliga dryckeslag där vodkan, det kära lilla vattnet som ju ordet betyder, flödade i kvantiteter som inte mättes i centiliter utan i dricksglas. Det var vanligen de inhemska moskoviterna som var skeptiska, inte främlingarna, som inte heller kände till den pågående terrorn.

I ett särskilt kapitel om förloppet efter Stalins död 1953 berättas om hur Krusjtjev kritiserade föregångarnas personliga fel, vilket hädanefter blev den melodi som räddar själva systemet från kritik. Därmed kunde systemets representanter sitta kvar vid makten åtminstone så länge de ej behövde utstå personlig kritik. De måste alltså manövrera för att inte bli utmanövrerade, en stor och skön konst, vilket författaren dock inte själv säger öppet. Vi får däremot läsa om hur han allt tydligare avlägsnade sig från den stränga läran och om hur liknande tendenser bredde ut sig i övrigt inom partiet: reformkommunismens frö började gro. Avståndet till maktapparaten ökade, dennas maktmissbruk blev alltmer uppenbart. Det länge i Tjeckoslovakien dominerande namnet Novotny började blekna, medan bl a Alexander Dubček började synas. Pragvåren skymtade, 20 år efter Sovjets maktövertagande 1948.

Mlynar och hans forskarlag var i färd med ett reformförslag att föreläggas partikongressen 1970. En ekonomisk reform hade redan genomförts enligt vilken naturliga kriterier hade fått viss plats, medan "politisk pålitlighet" getts mindre vikt och sedan helt slopats. Detta var ju strängt taget remarkabelt och måste ha fått "storebror" att rynka på näsan, vilket dock måste ha undgått reformatörerna. Författaren påstår i stället att jordmänen för reformer var gynnsam, åtminstone reformer i hans egen tappning. Han tar dock avstånd från de mer långtgående förslag, som sedan mycket riktigt utförde Sovjets repression.

Författaren dröjer länge vid omständigheterna kring denna intervention och dess bakgrund. Den del därav som beskriver de

(Forts. på nästa sida)

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning innehåller sammanfattningar och kommentarer till händelser i världen. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan, försvitt inte annat markerats med citationstecken.

Staten och kärnkraften

I Sverige finns statliga kärnkraftverk och privatägda kärnkraftverk (även om staten har betydande ägarintressen även i de kärnkraftverk som tillhör börsnoterade Sydkraft och det av Sydkraft till stor del ägda OKG i Oskarshamn).

Personalstyrkan varierar kraftigt. I Ringhalsverket, ägt av statliga vattenfall, räknar man med 275 anställda per aggregat, medan motsvarande siffror i Oskarshamn (ägt av OKG) är 165 och i Barsebäck (ägt av Sydkraft) är 152! (Företagaren)

Kommunalarbete

Den kommunala förvaltningens effektivitet undersöktes av en revisor i en västsvensk kommun. Han konstaterade att va-ledningar drogs fram av kommunala arbetslag på tre personer med en hastighet av mellan 7 och 13,5 meter per dag. Det rörde sig om sju olika projekt, så siffrorna speglar skilda arbetsförutsättningar.

När revisorn sedan vände sig till privata anläggningsföretag för att undersöka om arbetet bedrevs effektivt, visade det sig att dessa normalt räknade med en anläggningshastighet på mellan 25 och 30 meter per dag med samma arbetsstyrka! (Företagaren)

(Forts. från föregående sida)

förödmjukande förhandlingarna i Kremli känner vi tämligen väl igen från den engelska dramatiseringen av förloppet, som visades i TV. Författaren vill även här hävda att slutet kunde ha blivit lyckligare än det blev, men särskilt sannolikt får han det inte att verka. Pappa Breznev hade nog genomdrivit sin vilja till fullo, so oder so som Hitler uttryckte sig. I New York Times den 9 april refereras åsikten att Breznev den gången var en hög — en föga originell åsikt — men att han nu inför det polska dilemmat skulle ha blivit en duva, vilket låter paradoxalt om man inte tar hänsyn till hans realism. Denna gång kan ju priset bli ett helt annat. Vad som 1968 var en munsbit för den ryska björnen kan 1981 bli ett högst ohälsosamt kalas, medförande just samma konsekvenser som avsikten var att förhindra: en upplösning av den sovjetiska ideologin och dominansen. Frågan är väl i ö om inte fihetsbegäret till slut i varje fall blir övermäktigt för systemet. Henryk

Zdenek Mlynar: Natufrost. Ordfront. Cirkapris 117:-.

Senaste byggnytt!

En storbyggmästare som är aktiv i branschorganisationerna berättar för Contra att man nu på fullt allvar diskuterar statliga lån och bidrag för att installera ventilation mot mögelskador som uppstått i de bostäder som byggts om eller byggts nya med särskilda bidrag för att göra isoleringen tätare. Den nya täta isoleringen har gjort att mögelskadorna har ökat lavinartat. Luftcirkulationen blir så dålig att fukten samlas på många ställen där det tidigare inte var någon risk för mögel.

En trähusfabrikant berättar att han under den gångna vintern jämfört tre hus av olika ålder. Husen är nästan identiska och ligger alla i Umeå-trakten. Skillnaden består i isoleringstjockleken. 12, 15 eller 20 cm Gullfiber. Det har inte varit möjligt att uppmäta någon skillnad i energiförbrukningen mellan de tre husen!

Numer ställer myndigheterna krav på 20 cm isolering. Kostnadsskillnaden mellan 12 och 20 cm isolering är betydligt större än vad det kan låta. 20 cm isolering kräver nämligen dubbla regler, både ytter- och innerreglar i väggarna. Med 12 cm går det att bygga husen med enkla regler.

En annan trähusfabrikant än den ovan nämnde, har i Industriförbundets medlemsbulletin SI-Nytt uppskattat att merkostnaden på en statliga regleringar ligger på cirka 50.000 kronor per hus. Och på detta tillkommer naturligtvis moms med över 10.000 kronor. Merkostnaderna består dels i onödigt höga isoleringskrav (som är både oekonomiska och hälsovådliga), men också i att alla hus skall handikappanpassas. Trähusbranschen har erbjudit de handikappade gratis hus, om man slipper handikappanpassa hus för icke handikappade, men detta utan att vinna gehör hos myndigheterna.

Bilnytt

Även bilarna kostar onödigt mycket på grund av statliga regler. En normal bil blir cirka 5.000 kronor dyrare enbart på grund av svenska specialregler som avviker från vad som gäller inom EG. Många modeller tas aldrig in på den svenska marknaden, eftersom fabrikanterna menar att det blir för dyrt att anpassa små serier efter de svenska kraven (bilar som uppfyller de svenska kraven är inte alltid tillåtna i EG!). Resultatet är dyrare bilar och naturligtvis ett stort ekonomiskt slöseri.

Presstöds missbrukas

Presstödsnämnden kan bevilja 1.125.000 kronor till den som vill starta en nyhetsvecko-tidning. Det mest kända aktuella exemplet är Stockholms-Centerns tidning *Stockholmaren*, där projektet urartade i en pråktig skandal och centern tvingas betala tillbaka pengarna, sedan *Stockholmaren* bara lyckats skaffa hälften av de prenumerationer som behövdes för att stödet skulle kunna behållas.

Centern, socialdemokraterna, folkpartiet och vpk har på flera andra ställen fått etableringsstöd för att starta nya tidningar, som snarast är att uppfatta som medlemsblad. Lyckas man komma över 2.000-exemplarsgränsen går det att få fortsatt stöd med 750.000 kronor per år.

Det är emellertid bara kapitalstarka organisationer som kan starta tidningar på dessa villkor. Presstödsnämnden kräver fullgoda säkerheter för beloppet, för den händelse minimikravet på upplaga inte skulle uppfyllas. Och det är det naturligtvis bara etablissemanget som kan ställa upp med.

750.000 kronor är mycket pengar, betydligt mer än vad som behövs för att hålla de enkla medlemsbladen igång. Partierna har därför en tendens att starta nya tidningar, även där den ordinarie pressen redan sympatiserar med partiets linje.

I Uddevalla har folkpartiet planer på att starta en egen tidning för Bohuslän. Dominerande på tidningsmarknaden i Bohuslän idag är den privatägda Bohusläningen, utgiven i Uddevalla, och sedan över 100 år liberal till sin inställning.

I Göteborg utger centern *Göteborgs-Kuriren*, en tidning som lyckats något bättre än *Stockholmaren*. Upplagan är nämligen 2.376 ex. Bidrag på 750.000 kronor per år ger skattebetalarna en kostnad på 316 kronor per exemplar. Prenumerationsintäkterna blir i ett sådant läge av helt underordnad betydelse.

Centern har i ö redan förekommit folkpartiets planer i Uddevalla. Där utkommer *Uddevalla Posten* och *Ålvsborgs Posten*, vardera med cirka 3.500 exemplar i upplaga, och vardera med 750.000 kronor i årligt stöd.

Den tidning som är störst på en ort får inget stöd. Det gäller lokaltidningen *Kungälv Posten*, som är privatägd. Det går emellertid att ordna stöd även där. Tidningen har startat *Nya Kungälv Posten*, som utkommer vid sidan av den gamla tidningen. Resultat: 750.000 kronor i årligt statligt stöd!

Ett ännu intressant fall är tidningen *Arbetet* i Malmö. Den ägs av A-pressen (socialdemokratiska partiet och fackföreningsrörelsen). Den får maximalt presstödet på drygt 29 miljoner kronor, samma belopp som även *Svenska Dagbladet* får. Men *Arbetet* har dessutom ordnat med en Göteborgs-upplaga, som resulterar i 15 miljoner extra i stöd per år!

I Malmö består nu den fria pressen av *Kvällsposten*. Resten av Malmö-pressen är beroende av statligt stöd. *Arbetet* får som nämnts sammanlagt 44 miljoner kronor per år. *Skånska Dagbladet* (centern) får 23 miljoner och *Sydsvenska Dagbladet* (privatägd) får 5 miljoner per år.

Sveriges Kommunistiska Parti har ruckat på sina principer att inte ta emot stöd, och har nu sökt och fått 600.000 kronor till partitidningen *Gnistan*.

För att avsluta exposén skall vi påminna om att vpk fått etableringsstöd för tidningen *Folkviljan* i Luleå. Tidningens redaktör är Thomas Bresky, tidigare vid Sveriges Radio. *Folkviljan* skall konkurrera med apks sedan länge etablerade *Norrskensflamman*, som naturligtvis lever på ett rikligt tilltaget presstödet!

Kulturella allvarsord

Vi har nöjet att med gillande citera en "kulturarbetare", Jan-Ewert Strömbäck, ur LO-tidningen:

"På Statens kulturråd arbetar 67 personer, varav 51 på heltid. Ordföranden Anders Clason uppstår en månadslön på heltid på 16.060 kronor för att turnera mellan olika konferenser och säga spirituella saker. I stället för att drabba pensionärer, förskolebarn och kulturarbetare, borde rödpennan fara fram som en skalpell över Ämbetsmannasveriges befordringsreglerade kulturbyråkrater. Jag har också svårt att inse det rimliga i att fördela omkring nio miljoner kronor till kulturtidskrifter utan större efterfrågan. Eller att sätta författare och andra kulturarbetare i beredskapsarbete på AMS' bekostnad. Vi ägnar ju oss åt ett efterfrågat arbete, inte terapi. Kulturstödet bör vara en ersättning för utfört arbete — utställningsersättning till konstnärer, ordentliga bokinköp till biblioteken osv. Ge kulturens efterfrågare, t ex samhällets institutioner, tillräckligt med allmänna medel! Det är viktigare än att göda en improduktiv kulturbyråkrati eller att stödjä lyrksamlingar och tidskrifter med enda verkan att de gör sig oberoende av sina läsare."

Tips för sparare

På Statistiska Centralbyrån arbetar två personer, Bodil Hedlund-Lundquist och Christina Österberg, med ett specialprojekt om SCB:s statistik från jämställdhetssynpunkt. De säkerligen ambitiösa damerna menar att "statistiken ger ingen rättvisande bild av kvinnors och mäns olika förutsättningar och villkor". Det vill de ändra på och ge kvinnor mer "makt över statistiken".

Contra är övertygad om att de två damerna kan sysselsättas i produktiv och samhällsnyttig verksamhet. Det är naturligtvis bra för alla att ha meningsfulla arbetsuppgifter. Och för skattebetalarna att pengar inte slösas bort på rena dumbeter.

Årets bästa riksdagsmotion

Vi citerar riksdagsmotion 1980/81:407 av Olle Wästberg (fp) i sin helhet:

"Riksbanken har bett ett konsultföretag om hjälp för att hitta på arbetsuppgifter för bankens 23 olika kontor. Det verkar finnas andra lösningar på problemet.

Jag yrkar att riksdagen som sin mening uttalar att riksbankens lokalkontor bör avskaffas."

Varning för Aeroflot!

Sovjetiska flygbolaget Aeroflot försöker tjäna in västerländsk valuta genom att erbjuda flygresor i Väst till lägre priser än västerländska bolag. Affärsmetoderna är dock synnerligen rivellaktiga. Bolaget är känt för att systematiskt överboka sina flygningar. Svenska turister har blivit strandade i upp till tre veckor i Bangkok, i väntan på den plats som varit inbokad men redan upptagen! Och för den tiden har Aeroflot inte frivilligt betalat någon ersättning!

Aeroflot har rekord när det gäller anmälningar till Konsumentombudsmannen och fällande utslag i Allmänna reklamationsnämnden. Sedan 1976 har KO fått 41 anmälningar mot Aeroflot, vilket måste ses i relation till deras blygsamma marknadsandel. Konsekvent struntar Aeroflot också i att rätta sig efter Allmänna reklamationsnämndens utslag. På konsumentverket rekommenderar man numer fördelade passagerare att öppna civilprocess mot bolaget!

Utställningsdille

Stockholms kommun har i det s k Kulturhuset vid Sergels torg ordnat en "parkeringsutställning". Personer från gatukontoret, inklusive en livs levande lapplisa, har under ett par veckor gett klientelet vid Sergels torg information om de snåriga parkeringsreglerna i Stockholm. En del bilägare har säkert haft nytta av att det varit en lapplisa mindre på stan, men vad säger skattebetalarna?

Inte lönt att spara

Vi visar här ett diagram ur finansplanen. Det visar att det ett enda år sedan 1965 inte varit förlustbringande att ha pengar insatta på banken. Det var 1968 som det gick jämnt ut för spararna. Övriga år har spararna fått betala upp till 11% för att ha pengar på banken.

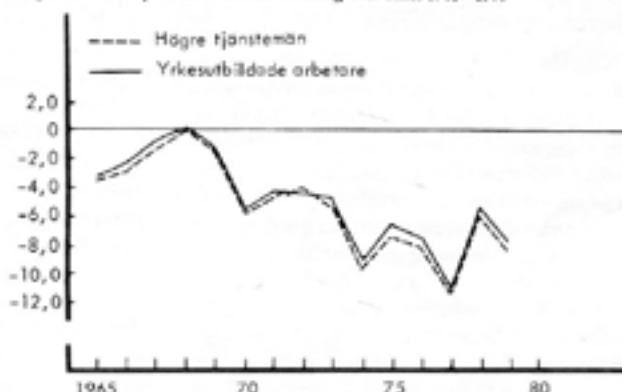
Kurvan ger i ett nötskal de ekonomiska problemen för Sverige: skatterna och inflationen.

Hårda ord om stöd

En statlig utredning granskar stödet till industrin. Den är inte färdig än, men i de delresultat som kommit fram är det hårda ord om Nils G Åslings politik. Utredningen säger: "Resultatet har inte motsvarat uttalade förväntningar även när dessa har varit mycket lågt satta". Utredningen drar vidare slutsatsen att det totala antalet sysselsättningsstillfällen i industrin har påverkats negativt av stödet. Några gamla jobb har redats, men många fler nya har aldrig kommit till. En specialstudie visar att varvsstödet har varit dyrare samhälls-ekonomiskt sett, än vad en snabb avveckling skulle ha varit.

Resultatet av stödet har blivit att kapital satsats på företag med dålig lönsamhet.

Diagram 2 Banksparandets reala vinstning efter skatt 1965-1979

Ämn. Kurvan visar den årliga värdeförlusten på bankmedel sedan räntan mänskats med skatte- och inflationsprocenten. Skatten har beräknats efter marginalskattesatserna för resp. år i inkomstläge motsvarande dels högre tjänstemäns dels yrkesutbildade arbetares.

UTLANDS-NYTT

TV-reklamen

gör nya landvinningar. Belgien är nu det sista landet på kontinenten som beslutat att införa TV-reklam. Det återstår nu bara tre länder utan TV-reklam i Europa: Sverige, Norge och Danmark.

I Finland finns TV-reklam sedan decennier, och i hela östblocket använder man sig också av TV-reklam.

De belgiska myndigheternas främsta syfte bakom beslutet var möjligheten att få in mer pengar till statskassan. Samhällsekonomiskt finns det emellertid starkare argument för TV-reklam. Idag tvingas annonsörerna använda onödigt ineffektiva media för att sprida budskapet. Avsaknaden av TV-reklam innebär helt enkelt ett resursslöseri inom reklambranschen.

Hårdare tag i Kina

Kinesiska olikttänkande får allt mindre rörelseutrymme. För en tid sedan arresterades ytterligare två ledande dissidenter, Xu Wenli och Yang Jing. De greps i sina hem och fördes bort i handbojor. Deras brott: De hade krävt yttrandefrihet i ett nyhetsblad.

I Kina är det naturligtvis inte att tänka på att ordna demonstrationer eller liknande. De djärvaste dissidenterna kan sträcka sig till att göra en "opassande" dikt eller väggrändning. Det är mot sådana tilltag partitidningen *Röda fanan* vänder sig när den den 6 april angriper de olikttänkande som en "elakartad smittsam sjukdom", som syftar till att "störta ledarna och partiet".

Kontant betalning

Nyligen levererade Mercedes-fabrikerna 200 svarta lyxloussiner med massor av specialutrustning. Bilarna betalades kontant. Kunden var Nordkorea, ett land som är svartlistat av alla kreditgivare i västvärlden. Svenska företaget har hundratals miljoner i förfallna fordringar på nordkoreanerna, betalningar som ligger upp till fem år efter.

Pengar till Mercedes-bilar går det dock att få fram, så att de kunde levereras i tid till Kim Il-sungs 69-årsfirande.

(*Oesterreich Konservativ, Wien*)

Förstärkning i Ishavet

I de isfria hamnarna vid Kola-halvön finns idag 187 ubåtar stationerade. Förutom denna stora ubåtsflotta har Sovjet förstärkt ubåtsjaktkapaciteten genom att stationera ett helikopterhangarfartyg i Polnoje. Dessutom finns det 11 robotkryssare, 60 jagare och fregatter samt ett stort antal mindre fartyg för specialuppgifter. Det i Murmansk stationerade marininfanteriregementet spelar en särskild roll med tanke på att förutom det ordinarie landstigningsstoppet tillkommit ett stort antal luftkuddefarkoster som lämpar sig väl för raidföretag mot installationer på den norska kusten.

(*Europäische Wehrkunde*)

Japan oroat

Japan känner sig hotat av den alltmer tilltagande sovjetiska upprustningen. Den japanske ordföranden i försvarsrådet pekade nyligen på att Sovjet har 450.000 soldater stationerade vid Kinas gräns, ytterligare 350.000 soldater finns öster om Bajkalsjön. På de av Sovjet ockuperade fyra japanska öarna norr om Japan har Sovjet utökat sina styrkor med en division (15.000 man) under 1979.

Vidare påpekas det att av Sovjetflottans 2.620 fartyg var 785 stationerade i Fjärran östern.

I de asiatiska farvattnen har Sovjetflottan det senaste året förstärkt sina marina stridskrafter med hangarfartyget *Minsk* och fem atomubåtar.

Enligt samma japanska källa förfogar Sovjet över totalt 9.300 stridsflygplan, varav 2.060 är stationerade i östra delen av Sibirien. De flesta av dessa flygplan är av de modernaste typerna, nämligen Mig 23 och Mig 27.

Japans premiärminister Zenko Suzuki, som nyligen redogjorde för den japanska oron, förklarade dock samtidigt att Japan aldrig kommer att bli en militärmakt, även om den massiva sovjetiska upprustningen kräver motåtgärder från Japans sida.

(*Die Welt*)

Tungt sovjetiskt hangarfartyg av "Minsk-klass". Sovjet har ytterligare 3 fartyg av denna klass.

Teboil

Teboil heter ett sovjetisktägt oljebolag med verksamhet i Finland. Bolaget är ett av de större i landet, med ett stort stationsnät. Det har dock väckt uppmärksamhet att man anlagt ett stort antal stationer vid småvägar i närheten av den finsk-sovjetiska gränsen. Det finns misstankar om att dessa maskar är tänkta att ha helt andra avnämning av bränslet än vanliga finska bilister. . . .

(*Express, Helsingfors*)

500.000 mark för Lenin-bok

Finnska riksdagen har satsat sammanlagt 500.000 mark för "sammanställning av ett verk om Lenins vistelse och verksamhet i Finland." (*Express, Helsingfors*)

3 procent kommunister

Den franska tidningen *Paris Match* har gjort den första oberoende opinionsundersökningen i ett kommunistiskt land. Den visade att kommunisterna skulle få 3% av rösterna i ett fritt val i Polen.

Tidningen intervjuade sammanlagt 510 personer, 34% av dessa sade sig vilja rösta på ett krist-demokratiskt parti, 27% ett socialistiskt/socialdemokratiskt parti, 19% på ett liberalt parti och 4% på ett jordbrukarparti, 3% skulle vilja rösta på kommunistpartiet, som styr landet i trettio år.

Opinionsundersökningen genomfördes av åtta polacker, som fick utbildning för att de skulle vara objektiva i sina frågor och fick order om att undvika dissidentkretsar. De frågade människor på gatan, på tåg, i butiker och i deras hem.

Gick till Sverige

Ytterligare en sovjetisk medborgare har lyckats ta sig till Väst genom att gå till Sverige. Det var litauern Vladas Sakalys, som berättade om sin promenad för journalister vid säkerhetskonferensen i Madrid.

Sakalys började sin promenad den 26 juni 1980 och gick i tjugo dagar, huvudsakligen genom mycket glesat befolkade delar av Sovjet. Han tog sig över elektriska stängsel genom att hugga ned träd mot dem, och lyckades hålla sig dold för gränsvakterna. Han tog sig sedan genom Finland, utan att upptäckas av myndigheterna där (som regelmässigt skickar tillbaka flyktingar från Sovjet).

Sakalys skrev i maj 1980 under ett öppet brev som värdade till de sovjetiska myndigheterna att återupprätta Estlands, Lettlands och Litauens oberoende. Han förhördes efter detta av KGB. Tidigare har han avtjänat femton år i fängelse för nationalistisk verksamhet.

(*Nemzetör, München*)

Huber Matos bildar frihetsorganisation

Huber Matos, den kubanske fackföreningsledaren och frihetshjälten som dömdes till tjugo års fängelse av Fidel Castro, och som efter avtjänat straff kommit till USA har tagit initiativet till en ny frihetsorganisation. Organisationen konstituerades i Caracas sent förra året under närvaro av ungefär 200 kubanska flyktingar. Organisationen fick stöd av bl a värdlandets två dominerande partier COPEI (kristdemokraterna) och Accion Democratica (socialdemokrater). Vladimir Bukovskij talade inför kongressen.

Den nya organisationen kallas *Cuba Independent y Democratico (CID)*.

På programmet står nationellt oberoende, politisk demokrati, ekonomisk demokrati (dvs fri företagsamhet), social rättvisa och integration i Latinamerika.

(*Free Trade Union News, Washington*)

Costa Rica lämnar Socialist-internationalen

Costa Rica är Centralamerikas mönsterdemokrati, och också det ekonomiskt mest välmående landet i området. Allmänt räknar man med att det socialdemokratiska partiet kommer att vinna nästa presidentval. Partiets presidentkandidat har varit vice ordförande i socialistinternationalen (där Willy Brandt är ordförande).

I protest mot internationalens politik till stöd för terroristerna i El Salvador har nu det socialdemokratiska partiet i Costa Rica beslutat att lämna internationalen!

(Abendland, Zürich)

Vapentester i Afghanistan

Nya bevis kommer ständigt fram för att Sovjet använder Afghanistan som ett testområde för nya vapen.

För en tid sedan började de sovjetiska trupperna att använda AGS-30, en snabbskjutande granatkastare. Granaterna är små, men dödar inom en radie av tre meter.

AGS-30, som även kallas *Plyma*, avfyrar upp till 300 granater i minuten på maximiavståndet 1.300 meter.

Vapnet har två eller tre mans besättning. Det är lätt att ta isär och bärbart i sina beståndsdelar.

Afghanska flyktingar har rapporterat att guerillan lagt beslag på flera AGS-30.

I januari prövades en ny typ av antipersonell granat, av betydligt grövre kaliber.

Sovjet har också provat en ny typ av automatkarbin och ny ammunition till denna.

Vid flera tillfällen har ögonvittnen berättat om hur sovjetiska trupper använt sig av gaser. Guerillan har beslagtagit viss utrustning för gaskrigföring.

Aven i Indokina förekommer uppgifter om kemisk krigföring. Den 24 mars i år anklagade det thailändska överkommandot vietnameserna och Heng Samrin-regimen för att ha använt giftig gas mot khmerguerillan 20 gånger sedan 1979. Thailändarna har vårdat flyktingar för skador som förorsakats av kemisk krigföring. Två thailändska officerare, generalmajor Prayut Stutplum och överste Chanbun Phentrakun, förklarade nyligen att vetenskapsmän kunnat identifiera cyanid i växter och vatten som förts till Thailand från Kambodja.

Översten, som är chef för 31:a infanteriregementet i Aranyaprathet sa att han den 22 mars gav sina trupper order om att inte dricka något vatten från dammar eller bäckar i närheten av gränsen. Tidigare i månaden hade Heng Samrins trupper övergett byn Ban Sangke Yor, ungefär 10 kilometer in i Kambodja, sedan de förgiftat brunnar, dammar och bäckar. Röda khmerer ockuperade sedan byn och drack av vattnet. 17 av männen dog och 41 blev sjuka, enligt guerillans ledare Mit Phol.

(Nemzetör, München)

Den afghanska guerillan har erövrat sovjetisk utrustning att användas i kemisk krigföring. Den här satsen innehåller motmedel mot giftgas.

Polisen stal Sacharovs självbiografi

Så snart Andrej Sacharov lämnar sin lägenhet i Gorkij får polisen fritt fram att gå igenom hans anteckningar. I ett meddelande från Sacharov som hans hustru Jelena fört till Moskva berättar Andrej Sacharov nu att han berövats sin självbiografi. Han säger att KGB "har beslutat sig för att förneka mig mina minnen, mina tankar och varje tillstymmelse till intellektuellt liv ens i isolering". Den 13 mars i år lade KGB beslag på vetenskapliga anteckningar och på Sacharovs opublicerade självbiografi.

Rättelse

I förra numret av Contra fick Jamaicas nye liberale premiärminister fel förnamn. Korrekt namn är *Edward Seaga*. Vi beklagar misstaget.

Nationalsocialism och annan socialism

I förra numret av Contra utlovades fortsättning på professor Georg Stadtmüllers studie om nationalsocialism och annan socialism. Av utrymmesskäl har vi tvingats skjuta på denna artikel till nästa nummer.

AFFÄRER SOM VANLIGT MED MOSKVA

Reagan-regeringens beslut att upphäva embargoet på spannmålsleveranser till Sovjet ger Moskva besked om att strunta i den anti-kommunistiska retoriken från Washington och istället titta på den politik som förs. Budskapet är klart. Trots invasionen av Afghanistan och den fortsatta — och brutala — sovjetiska närvaron där (skälet till att Carter-regeringen förnuftigt nog införde embargoet) — så är USA berett att driva "affärer som vanligt" med Sovjet. Det är den krassaste formen av dollar-diplomati.

Varför upphävde regeringen embargoet? Inte av diplomatiska skäl. Utrikesminister Alexander Haig motsatte sig kraftfullt beslutet. Samma gjorde säkerhetsrådgivaren Richard Allen och andra experter i Reagans omgivning. Anledning är inrikespolitisk. Vita huset varnades att man skulle få allvarliga problem med Reagans jordbruksprogram i kongressen i juni, om embargoet inte upphävdes. "Även kreml," förklarade *New York Times*, "kommer att förstå att det ivriga sökandet efter diplomatisk skyltning inget annat var än en kapitulation för de amerikanska bönderna."

New York Times framhöll att "Reagans rådgivare inbjuder löjet, när man ålar och slingrar sig rörande presidentens kampanj-löfte att upphäva embargoet... Efter att ha fastslagit att 'mat är ett vapen' och att man inte kan lita på att Sovjet håller sitt ord, så avskaffar regeringen restriktionerna för spannmålsförsäljningen. Vad vill den ha i utbyte? Ett löfte om att Moskva inte ska invadera Polen. Föreställ er det här Reagan skulle ha gett uttryck för om Carter ens hade övervägt en så godtrogen överenskommelse. Sanningen är att Reagan fastnat i ett oansvarigt löfte till de amerikanska bönderna, ett löfte som gick rakt emot hans anti-sovjetiska evangelium och rakt emot förnuftig diplomati idag... Hur underligt

är det inte att en regering som är så besluten att hejda Sovjets expansion ska ge upp spannmålslagren för inrikespolitiska obetydligheter."

Faktum är att embargoet — trots uttalanden från senatorer från jordbruksstater som Robert Dole från Kansas — har skadat Sovjet. Vid Kommunistpartiets kongress i februari förklarade Leonid Brezjnev själv att "svårigheterna i livsmedelsförsörjningen består fortfarande" och att "huvudproblemet är bristen på foder", som håller tillbaka köttproduktionen. Nu har Reagan-regeringen beslutat att exportera detta foder i jättelika kvantiteter till ryssarna.

Hella affären säger oss att vi dessvärre inte har lärt oss något av historien och att vi kommer att fortsätta att berika våra fiender. Historien om USA:s ekonomiska stöd till kommunistregimen i Sovjet går många år tillbaka. Utan amerikansk hjälp skulle Sovjetunionen idag inte vara någon ledande militärmakt. Ett avgörande steg framåt var exempelvis överenskommelsen i februari 1930 mellan Sovjet och Albert Kahn Company från Detroit, företaget som byggde Fords River Rouge-fabrik, General Motors, Packard och andra stora fabriker i USA. Kahn-gruppen ritade och ledde byggandet av alla de tunga och lätta industrier som projekterades av Sovjet vid den tidpunkten. Enheterna som byggdes under perioden 1929-32 var betydligt större än någon annan stans i världen. Elmasj-fabriken i Stalins "stältriangel" i Ural tredubblade Sovjets sjudubblade

kapacitet att bygga elektrisk utrustning. Khemz-fabriken i Cahrehov, som byggdes av General Electric, kunde tillverka två och en halv gång så många turbiner som General Electrics huvudfabrik i Schenectady. Magnitogorsk, som också låg i "stältriangeln" var en replik av US Steels anläggning i

Gary, Indiana, och var den största järn- och stålanläggning som någonsin byggts.

Lenin sade för länge sedan att kapitalisterna skulle säga det rop med vilket Sovjet skulle hänga dem. 1973 förklarade Leonid Brezjnev: "Vi kommunister måste fortsätta hand i hand med kapitalisterna för en tid. Vi behöver deras krediter, deras jordbruk, deras teknologi. Men vi kommer att fortsätta våra massiva militära program och i mitten av 1980-talet kommer vi att kunna återgå till en mycket mer aggressiv utrikespolitik, som skall ge oss övertaget i förbindelserna med Väst."

Dr Michael Checinski, en polsk emigrant som en gång var kommunistisk underrättelseofficer, menar att även till synes oskyldiga produkter som levereras till Sovjet har militär användning. Han noterar: "Sovjet kunde enkelt producera livsmedel, textilier och gödningsämnen hemma. Men om Ryssland satsade hårt på lätt industri och livsmedel, så skulle kapitalinvesteringarna styras bort från de nu prioriterade områdena: att tjäna försvarsindustrin".

Våra affärsmän och jordbrukare tycks bara vara intresserade av att tjäna dollar idag — inte om vi berikar en farlig fiende så att han kan bota vår frihet imorgon. Politiker som söker ekonomiskt stöd från samma affärsmän och jordbrukare underblåser sina egna kortsiktiga bedömningar när de kräver ökad handel med Sovjet. Krusjtjev förklarade: "Vi kommer att begrava er." Insåg han att även konservativa republikaner som kallar sig själva anti-kommunister inte kunde motstå marknadens frestelser? Beslutet återspeglar inte bara Reagan-regeringens svaghet, utan Västs svaghet. Många hade hoppats att den nya regeringen skulle vara annorlunda.

Allan C. Brownfeld

CONTRA 5 1981

I kommande nummer av Contra kommer bl a en intervju med professor Arthur Laffer, mannen bakom den s k Laffer-kurvan (om hur skatteintäkterna kan minska om skatterna ökar!), och en av de ledande namnen bakom Ronald Reagans nya ekonomiska politik. Vidare återkommer professor Georg Stadtmüller med fortsättningen av diskussionen om sambandet mellan nationalsocialism och socialism. Vi kommer också att ta upp de svenska kommunistgruppernas försök att infiltrera i fackföreningsrörelsen och utvecklingen i El Salvador.